

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA NÁRODOHOSPODÁŘSKÁ

Nezaměstnanost a její struktura ve vybraných venkovských okresech

Unemployment and Its Structure in Selected Rural Districts

Student:

Bc. Veronika Tóthová

Vedoucí diplomové práce:

doc. RNDr. Milan Šimek, Ph.D.

Ostrava 2011

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Ostravě dne 21.4.2011

jméno a příjmení studenta

Ráda bych vyjádřila upřímné poděkování mému vedoucímu diplomové práce panu doc. RNDr. Milanu Šimkovi, Ph.D., za jeho dlouhodobou podporu a odbornou pomoc při zpracovávání této diplomové práce.

OBSAH

1 ÚVOD	1
2 Teoretické souvislosti regionální nezaměstnanosti.....	3
2.1 Regionální aspekty nezaměstnanosti.....	3
2.1.1 Druhy nezaměstnanosti	3
2.1.2 Dopady nezaměstnanosti.....	5
2.1.3 Analýza nabídky a poptávky po práci	6
2.1.4 Opatření ke snížení regionální nezaměstnanosti	7
2.2 Vymezení venkovského prostoru	9
2.2.1 Definice venkova podle mezinárodních institucí	9
2.2.2 Význam venkovských oblastí.....	10
2.2.3 Typologie venkovského prostoru	11
2.2.4 Problémy venkova.....	12
2.2.5 Specifika trhu práce na venkově	13
3 Metodologie řešení.....	15
3.1 Kritérium hustoty zalidnění.....	15
3.2 Kritérium počtu obyvatel	16
3.3 Kritérium krajinného povrchu	16
3.4 Kritérium sídelní a dopravní vybavenosti venkovských okresů	17
4 Analýza vývoje a struktury nezaměstnanosti ve vybraných venkovských okresech	19
4.1 Analýza vývoje a struktury nezaměstnanosti v okrese Domažlice	19
4.1.1 Charakteristika okresu Domažlice	19
4.1.2 Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Domažlice	19
4.1.3 Struktura nezaměstnanosti.....	20
4.2 Analýza vývoje a struktury nezaměstnanosti v okrese Louny	24
4.2.1 Charakteristika okresu Louny	24
4.2.3 Struktura nezaměstnanosti v okrese Louny.....	25
4.3 Analýza vývoje a struktury nezaměstnanosti v okrese Třebíč	29
4.3.1 Charakteristika okresu Třebíč	29
4.3.2 Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Třebíč	29
4.4 Analýza vývoje a struktury nezaměstnanosti v okrese Znojmo	34
4.4.1 Charakteristika okresu Znojmo	34

4.1.2 Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Znojmo	34
4.3.3 Struktura nezaměstnanosti v okrese Znojmo	35
4.5 Analýza vývoje a struktury nezaměstnanosti v okrese Žďár nad Sázavou	39
4.5.1 Charakteristika okresu Žďár nad Sázavou	39
4.5.2 Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Žďár nad Sázavou	39
4.2.3 Struktura nezaměstnanosti v okrese Žďár nad Sázavou.....	40
5 Komparace vybraných ukazatelů nezaměstnanosti.....	44
5.1 Komparace vývoje nezaměstnanosti ve vybraných venkovských okresech	44
5.2 Struktura nezaměstnaných dle pohlaví ve vybraných venkovských okresech.....	46
5.3 Struktura nezaměstnaných dle věku ve vybraných venkovských okresech.....	47
5.4 Struktura nezaměstnaných dle vzdělání ve vybraných venkovských okresech	48
5.5 Struktura nezaměstnaných dle KZAM ve vybraných venkovských okresech.....	49
5.6 Struktura nezaměstnaných dle délky evidence na úřadu práce	50
5.7 Výsledky komparace vybraných venkovských okresů	51
6 Návrhy a doporučení.....	53
6.1 Společné návrhy a opatření pro vybrané venkovské okresy	53
6.2 Návrhy pro okres Domažlice.....	54
6.3 Návrhy pro okres Louny	55
6.4 Návrhy pro okres Třebíč	55
6.5 Návrhy pro okres Znojmo	56
6.6 Návrhy pro okres Žďár nad Sázavou	57
7 ZÁVĚR.....	58
POUŽITÁ LITERATURA	60
SEZNAM ZKRATEK.....	63
SEZNAM PŘÍLOH	65

1 ÚVOD

Diplomová práce se věnuje analýze nezaměstnanosti a její struktuře v okresech Domažlice, Louny, Třebíč, Znojmo a Žďár nad Sázavou. Cílem práce je zhodnotit vývoj míry nezaměstnanosti a její struktury ve vybraných venkovských okresech, odhalit její příčinu a navrhnout opatření, která by vedla ke zlepšení situace na jednotlivých regionálních trzích práce. Míra nezaměstnanosti na národní úrovni vzniká právě v regionech, které se nerozvíjí rovnoměrně, a proto je vhodné analyzovat její vývoj především v jednotlivých oblastech. Nezaměstnanost řadíme mezi jeden ze základních problémů, které omezují rozvoj venkovských oblastí. Odvíjí se od ní řada dalších navazujících negativ jako je nízká ekonomická výkonnost, podprůměrná úroveň mezd nebo úbytek obyvatel venkova.

První část práce je věnována aspektům nezaměstnanosti z teoretického hlediska. Nejdříve se zaměřuje na definici, druhy a dopady regionální nezaměstnanosti. Druhá část kapitoly vymezuje venkovský prostor, jeho typologii a také nejčastější problémy.

V druhé kapitole jsou uvedeny základní kritéria, na jejichž základě je možné okresy Domažlice, Louny, Třebíč, Znojmo a Žďár nad Sázavou považovat za venkovské. Všechny uvedené regiony splňují požadavek hustoty zalidnění, počtu obyvatel v obcích, krajinného pokryvu a v poslední řadě také kritérium sídelní a dopravní vybavenosti.

Následuje analýza nezaměstnanosti jednotlivých venkovských okresů v letech 2006-2010. V této kapitole je sledován její vývoj na regionální úrovni a také srovnání s národní úrovní. Dále je zde pozornost věnována ukazatelům používaným pro hodnocení nezaměstnanosti. Jedná se o posouzení nezaměstnaných podle pohlaví, věku, dosaženého vzdělání, profese a délky evidence na příslušném úřadu práce.

Čtvrtá kapitola je věnována komparaci vybraných venkovských okresů a vychází z dat zpracovaných na základě provedené analýzy. Porovnání regionů bylo provedeno dle úrovně míry nezaměstnanosti a struktury nezaměstnanosti k 31.12.2010.

Poslední kapitola obsahuje návrhy a doporučení, nejdříve jsou shrnuta společná opatření, která se týkají všech okresů a poté jsou uvedena opatření pro jednotlivé venkovské okresy. Návrhy byly provedeny na základě nedostatků, které byly zjištěny v předchozí komparaci. Vztahují se zejména na rizikové skupiny na trhu práce, tvorbu nových pracovních míst a podporu zahraničních investorů v okrese.

Při zpracování diplomové práce byla použita popisná metoda, statistická analýza dat a komparace relativních údajů, která byla doplněna tabulkami a grafy vztahujícími se k dané problematice.

2 Teoretické souvislosti regionální nezaměstnanosti

2.1 Regionální aspekty nezaměstnanosti

Trh práce není možné pokládat za jeden celek, ale za soubor regionálních trhů práce, které se vyznačují nestejnou úrovní vývoje míry nezaměstnanosti.

„Nezaměstnanost můžeme definovat jako nerealizovanou nabídku práce na trhu práce. Jedná se o stav nerovnováhy na trhu práce, kdy nabídka převládá nad poptávkou nebo kdy struktura nabídky neodpovídá struktuře poptávky.“¹

Mezinárodní organizace práce (ILO) považuje za nezaměstnané osoby, které jsou staší než 15 let a které v daném období splňují tyto základní podmínky:

- i přes snahu hledání práce nebyly zaměstnané,
- hledaly práci aktivně,
- jsou schopny nejpozději do čtrnácti dnů nastoupit do práce.²

K lepšímu pochopení nezaměstnanosti je nutné se seznámit s jejími druhy. Nezaměstnanost se zpravidla dělí na strukturální, sezónní, frikční a cyklickou. První dva zmíněné druhy nezaměstnanosti jsou jednou z příčin neuspokojené nabídky a poptávky na trzích práce venkova. Často je ve venkovském prostoru zaznamenávána také dlouhodobá nezaměstnanost.

2.1.1 Druhy nezaměstnanosti

Strukturální nezaměstnanost

Strukturální nezaměstnanost spočívá ve strukturálních změnách, ke kterým dochází v ekonomice. Existují odvětví, která v určitém období zaznamenávají expanzi a naopak ta, jež jsou v útlumu. Taková změna struktury národního hospodářství znamená, že poptávka po práci v úpadkových odvětvích klesá, po jiných naopak roste. Jedná se tedy o nesoulad mezi

¹ VÁCLAVÍKOVÁ, Anna a kolektiv (2009, str. 46).

² ŠIMEK, Milan (2007).

nabídkou a poptávkou v určité struktuře. Kvalifikace, dovednosti nebo místo bydliště uchazečů tak neodpovídá požadavkům pracovních míst.³ Ke změnám v ekonomice dochází neustále a v důsledku toho se mění struktura poptávky po práci. Může nastat situace, že v ekonomice je v daném odvětví nabídka i poptávka po práci shodná, avšak z důvodu regionální alokace se může na jednotlivých regionálních trzích práce vyskytovat nerovnováha. Tato nezaměstnanost má dlouhodobější charakter a jedním ze způsobů řešení mohou být rekvalifikace nebo přestěhování se do jiné oblasti. A právě strukturální nezaměstnanost je jednou z příčin rozdílů nezaměstnanosti v regionech.⁴ Z hlediska flexibility jsou strukturální nezaměstnanosti ovlivněny zejména vdané ženy, rodiče s dětmi, osoby s nízkou kvalifikací, starší osob či zdravotně postižené osoby.⁵

Sezónní nezaměstnanost

Sezónní nezaměstnanost je způsobena buď charakterem práce, kde je produkce dána výkyvy ve spotřebě určitého zboží nebo služeb či závisí na počasí. Dotýká se zejména oblasti stavebnictví, zemědělství, rybolovu a také navazujících zpracovatelských odvětví nebo podniků produkujících sezónní výrobky či služby (Vánoce, Velikonoce). Mimo hlavní sezónu se ze zaměstnaných stávají často nezaměstnaní. Sezónní nezaměstnanost silně zatěžuje pojistné fondy proti nezaměstnanosti. Pro eliminaci této nezaměstnanosti bývají v mnoha zemích přijímána opatření na podporu celoroční práce. V tomto případě úřad práce kompenzuje za určitých předpokladů mzdu osobám, které by v určitém období ztratily zaměstnání. Výhodné je to zejména pro zaměstnavatele, který během zimního období, kdy není dostatek práce, nemusí vyplácet mzdu. Lze však využít i dalších nástrojů na podporu celoroční práce. Úřady práce hradí část nákladů nebo pronájem strojů a zařízení, které umožňují práci v daném ročním období.

Frikční nezaměstnanost

Tato nezaměstnanost vzniká v důsledku opuštění pracovního místa za účelem hledání si nové práce. Jedná se tedy o „normální“ nezaměstnanost a její doba trvání je krátká.

³ MAREŠ, Petr (1994).

⁴ BROŽOVÁ, Dagmar (2003).

⁵ ŠIMEK, Milan (2007).

Cyklická nezaměstnanost

Tato nezaměstnanost je vyvolána cyklickými změnami, ke kterým dochází v ekonomice. Vzniká v případě, že poptávka po výrobcích a službách není dostačující pro zaměstnání osob, které si práci hledají.⁶

Dlouhodobá nezaměstnanost

Změny v ekonomice jsou doprovázeny pohybem pracovních sil na trhu práce. Lidé do nezaměstnanosti vstupují a po určitém čase opět vystupují. V případě, že se jedná o krátkou dobu nemá to špatný vliv na pracovníky ani ekonomiku. Závažným problémem je však dlouhodobá nezaměstnanost. Tato nezaměstnanost s sebou přináší ekonomické, sociální a psychologické důsledky. Nepracující časem vypadne z pracovního návyku a dá přednost skromnějšímu životu ze sociálních dávek. Mnoho zaměstnavatelů považuje dlouhodobou nezaměstnanost za negativní signál, a proto ochota zaměstnávat takové lidi je pak minimální. Z toho plyne, že čím delší je doba trvání nezaměstnanosti, tím těžší je pak návrat na trh práce. Můžeme říct, že nezaměstnanost, která byla nejdříve nedobrovolnou se postupně stává dobrovolnou.⁷

2.1.2 Dopady nezaměstnanosti

Nezaměstnanost je aktuální a závažný problém, který má negativní dopad, jak na nezaměstnaného jedince, tak i na sociální oblast a na ekonomiku státu. Pokud nezaměstnaný má již delší dobu problém s nalezením zaměstnání, je negativně ovlivněna jeho psychika. Z důvodu nezaměstnanosti dochází k poklesu životní úrovně, ztrátě existenční jistoty, prestiže, omezení kontaktů a osoba se cítí vyloučena ze společnosti. Pocit úzkosti z blízké budoucnosti, méněcennosti a rozpory v rodině, to vše je nápor na psychiku a může vést ke zvýšení kriminality či závislosti na drogách a alkoholu. Po určité době ztrácí člověk pracovní návyk a potýká se s depresivním pocitem nudy a marnosti.⁸

⁶ ŠIMEK, Milan (2007).

⁷ BROŽOVÁ, Dagmar (2003).

⁸ MAREŠ, Petr (1994).

Mezi hlavní důsledky nezaměstnanosti pro ekonomiku jsou uváděny:

- náklady na zajištění nezaměstnaných,
- pokles produktu a snížení příjmů z daní.

Přes výše uvedené dopady a náklady nezaměstnanosti, můžeme uvést i dílčí přínosy. Podle některých ekonomů je „určitá nezaměstnanost“ nutná, spojuje ji s mobilitou pracovní síly a s přizpůsobením se technologickým změnám. Absolvent není povinen přijmout první pracovní nabídku, ale má čas si najít takové pracovní místo, které vyhovuje jeho požadavkům. Navíc si lidé v průběhu nezaměstnanosti mohou zvýšit své dovednosti, znalosti a reagovat tak pružněji na změnu technologií.

2.1.3 Analýza nabídky a poptávky po práci

Při analýze regionálních trhů je věnována pozornost zejména zkoumání nabídky a poptávky po práci. Nabídka práce je určována demografickým vývojem, poptávka je určena charakterem společenské dělby práce, technickým pokrokem a dalšími faktory.

Poptávka po práci znamená množství práce, za níž je zaměstnavatel ochotný zaplatit. Poptávku po práci můžeme považovat za „odvozenou poptávku“, protože závisí na spotřebě statků, které firma vyrábí a také je závislá na postavení firmy, technologických postupech, jež jsou touto firmou využívány. Hlavními determinanty poptávky po práci jsou:

- cena práce určena mzdovou sazbou,
- poptávka po produkci, která je vyráběna na základě práce,
- cena dalších vstupů,
- předpokládané tržby.⁹

Rozlišujeme uspokojenou a neuspokojenou poptávku po práci. První druh se týká obsazených pracovních míst osobami, které jsou v pracovním poměru, samostatně výdělečně činné nebo spolupracující (rodinní příslušníci). Neuspokojená poptávka po práci představuje veškerá volná pracovní místa, jež by zaměstnavatelé chtěli zaplnit. Může k tomu dojít buď za pomoci úřadu práce nebo jiné zprostředkovatelské agentury. V tomto případě mluvíme o

⁹ HANČLOVÁ, Jana a kolektiv (2002).

evidované neuspokojené poptávce po práci. Pokud je tomu bez pomoci státních orgánů práce či jiných agentur jedná se o neevidovanou poptávku po práci.¹⁰

Nabídka práce představuje osoby, které se snaží najít pracovní místo za určitou mzdu a jako protihodnotu nabízí svou pracovní sílu. Uspokojená nabídka práce je tvořena počtem zaměstnaných osob v pracovním (či obdobném) poměru, osobami samostatně výdělečně činnými a spolupracujícími. Do neuspokojené nabídky práce řadíme osoby, které si hledají práci, avšak zaměstnání nemohou získat. Mezi nejčastější důvody nezaměstnanosti patří nedostatek volných pracovních míst nebo rozdílnost struktury nabídky a poptávky po práci v daném regionu. Týká se zejména osob, které pracovat chtějí a práci si hledají, avšak z výše uvedených důvodů jim to není umožněno. Pokud je jedinec evidován u příslušného úřadu práce nebo zprostředkovatelské agentury hovoříme o evidované neuspokojené nabídce práce. V případě, že se osoba rozhodne hledat pracovní místo samostatně bez pomoci služeb státních orgánů jedná se o neevidovanou neuspokojenou nabídku práce.

Existují specifické profese, pro jejichž vykonávání je za potřebí talentu a nadání, kterými nakládá jen málo jedinců. Takové pozice jsou velmi dobře placeny a navzdory zvyšování mezd nedochází k nárůstu pracovníků. Mluvíme o neelastické nabídce práce.

„Problém na trhu práce v regionu tvoří neuspokojená nabídka práce, kterou lze označit jako nezaměstnanost a neuspokojená poptávka po práci, což je vlastně soubor neobsazených pracovních míst.“¹¹

2.1.4 Opatření ke snížení regionální nezaměstnanosti

Při boji proti nezaměstnanosti hraje hlavní úlohu řešení regionální nerovnováhy na trhu práce. Snížení nezaměstnanosti na regionální úrovni je předpokladem pro zvládnutí nezaměstnanosti v národním měřítku. Programy pro regulaci nezaměstnanosti mají podporu zejména z centra.¹²

Regionální politika zaměstnanosti není nikde konkrétně definována, ale úzce souvisí s regionální politikou. Ta přispívá k vyváženému rozvoji jednotlivých regionů a jejím cílem je

¹⁰ HANČLOVÁ, Jana a kolektiv (2002).

¹¹ HANČLOVÁ, Jana a kolektiv (2002, str.13).

¹² MAREŠ, Petr (1994).

snížit disparity mezi regiony. Mezi nástroje regionální politiky zaměstnanosti řadíme nejen nástroje státní politiky zaměstnanosti, ale také nástroje regionální politiky Evropské Unie. Regionální politiku zaměstnanosti vykonávají úřady práce příslušného kraje, snaží se o dosažení vytyčených cílů týkajících se právě oblasti zaměstnanosti.

Mezi hlavní priority pro snížení regionální nezaměstnanosti řadíme:

- tvorbu pracovních míst,
- sociální soudržnost v regionech založenou na rovnosti příležitostí,
- intervence na regionálním pracovním trhu s neúměrně vysokou mírou nezaměstnanosti,
- podporu investic do lidského kapitálu.¹³

¹³ Portál MMR. *Strategie regionálního rozvoje České republiky na roky 2007-2013*. [online]. 2010, [cit. 2011-01-06]. Dostupné z WWW: < <http://www.mmr.cz/getdoc/f77e14bc-2c26-4884-9fda-b47c24a5294b/Strategie-regionálního-rozvoje-Ceske-republiky-pro>>.

2.2 Vymezení venkovského prostoru

Venkov je často používaný termín, přesto je problematické najít univerzálně platnou definici tohoto pojmu. Slovo venkov se v běžné mluvě používá jako synonymum ke slovu vesnice. Avšak ani jeden termín nenajdeme v legislativě.

Pro venkovský prostor, častěji označovaný jako venkov, neexistuje jednotná definice. Pro jeho přesné vymezení je nutné využít identifikaci územní jednotkou nižší než jsou kraje nebo okresy. Protože obecně platí, že čím nižší je územní jednotka a čím je úplnější vymezení, tím lépe lze venkov definovat. Jednotlivá pojetí se od sebe liší, a proto je pro bližší upřesnění nutné uvést několik vymezení tohoto pojmu.

„Venkov definujeme jako prostor, který zahrnuje jak krajinu, tak i venkovská sídla. Pojem venkov tedy zahrnuje jak nezastavěné plochy tak i zastavěné území malých sídel - vesnic. Pro venkov jsou charakteristické menší intenzity sociálně ekonomických kontaktů, menší hustota vazeb mezi jednotlivými subjekty, které se ve venkovském prostoru pohybují.“¹⁴

Venkovský prostor může být definován jako oblast převážně přírodního charakteru vně městských sídel, jehož součástí jsou pak sídla do 2000 obyvatel.¹⁵

2.2.1 Definice venkova podle mezinárodních institucí

Jedinou všeobecně uznávanou mezinárodní definicí je charakteristika venkova podle OECD. Tato metodika vymezuje venkovský prostor na dvou úrovních. První je lokální úroveň, tedy obce, kde hranice osídlení je nižší než 150 obyvatel/km² (v České republice 100 obyvatel/km²). Na regionální úrovni pak definuje tři druhy regionů:

- 1) převážně venkovské (Predominantly rural),
- 2) významně venkovské (Significantly rural),
- 3) výrazně městské (Predominantly urban).¹⁶

¹⁴ PERLÍN, R. *Venkov, typologie venkovského prostoru*. [online]. 2010, [cit. 2011-01-13]. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/reforma/perlin.pdf>>.

¹⁵ HRABÁNKOVÁ, M.; TRNKOVÁ, V. (1996)

¹⁶ ČSÚ. *Postavení venkova v Jihomoravském kraji*. [online]. 2009, [cit. 2011-01-14]. Dostupné z WWW: <[http://www.brno.czso.cz/xb/edicniplan.nsf/t/41004D2F6B/\\$File/64136109.pdf](http://www.brno.czso.cz/xb/edicniplan.nsf/t/41004D2F6B/$File/64136109.pdf)>.

Definice EUROSTAT zahrnuje vedle kritéria hustoty zalidnění také absolutní počet obyvatel. Na základě těchto rysů lze regiony rozdělit do tří kategorií. Regiony s hustotou zalidnění nad 500 obyvatel/km² a počtem obyvatel alespoň 50 000 označuje jako hustě obydlené zóny, v případě hustoty zalidnění vyšší než 100 obyvatel/km² a počtem obyvatel alespoň 50 000 se jedná o přechodné zóny a v neposlední řadě jsou řídce obydlené zóny, kam řadíme ostatní obce nesplňující výše uvedená kritéria.¹⁷

2.2.2 Význam venkovských oblastí

Klíčový význam ve venkovském prostoru zaujímá zemědělská produkce, kultura a také ekonomické potenciál regionu.

Ekonomický význam venkova

Venkovský prostor představuje většinou z hlediska ekonomiky méně rozvinuté a zejména zaostalé oblasti. Ekonomická situace je různorodá a ovlivňována rozvojovým potenciálem oblasti. Indikátorem konkurenceschopnosti dané oblasti je především ekonomická úroveň regionu, která je interpretována na základě ukazatelů hrubého domácího produktu na obyvatele nebo zaměstnaností v nezemědělských odvětvích. Avšak se nesmí opomíjet sledování konkurenceschopnosti také na mikroekonomické úrovni, hlavně ve vztahu na inovační schopnosti a k průmyslovým podnikům, které najdeme v dané oblasti.

Ekonomická situace záleží na počtu ekonomických subjektů a typu odvětví, jež je v oblasti zastoupeno. Počet a úroveň ekonomického odvětví je dáno velikostí obce, lokalizací a hlavně vzdáleností od významných center a dopravními možnostmi. Také závisí na schopnostech a dovednostech představitelů obcí a okresů. Jedná se především o získání prostředků pro rozvoj a obnovu.

¹⁷ BINEK, Jan a kolektiv (2007).

Význam zemědělství pro venkov

K venkovu neodmyslitelně patří zemědělská výroba. Avšak rozvoj techniky má za následek narušení harmonické krajiny a změnu významu zemědělství na venkově. Charakter zemědělství je dán především přírodními a klimatickými podmínkami, půdními faktory, sídelní strukturou a určuje možnosti rozvoje dané oblasti.

Velký význam je přikládán ekologickému zemědělství. S rostoucí životní úrovní dochází k nárůstu poptávky po ekologicky a zdravotně nezávadných potravinách. Dále se také rozvíjí agroturismus, což je turismus s pobytem na farmách či statcích a představuje symbiózu turistiky se zemědělstvím.¹⁸

Kulturní význam venkova

Kultura venkova je velmi bohatá a různorodá a historicky se pojí s daným územím. Dotýká se zejména místních tradic, zvyků a kulturních památek. Čímž významně přispívá k soudržnosti obyvatel a dále k rozmanitosti a významnosti venkovských oblastí.

2.2.3 Typologie venkovského prostoru

Pro analýzu venkovského prostoru je nutné jej odlišit od města na základě daných kritérií. Binek (2007) uvádí ve své knize čtyři základní kritéria pro typologii venkovského prostoru:

- polohová a velikostní rozlišení,
- sídelní typologie,
- typologie na základě historických a sociálních kritérií,
- typologie vybavenosti obce.

Jak již bylo zmíněno výše pro přesnější definici venkovského prostoru se používá nižší územní jednotka než jsou kraje či okresy. Proto se v mnoha publikacích setkáváme s první uvedenou typologií na základě polohy a velikosti obcí. Avšak nemůžeme ji považovat za rozhodující, ale je nutno brát v potaz i další přístupy k vymezení venkova. Sídelní typologie

¹⁸ BINEK, Jan a kolektiv (2007).

vychází z polohy obce vůči městům a urbanizačním osám. Ze které pak vychází následující rozdělení typů venkovských oblastí. Méně využívanou je následně rozlišení na základě historických a sociálních kritérií. Poslední uvedená typologie pak zkoumá lokální vazby, především vybavenost obcí a dopravní dostupnost chybějících služeb.¹⁹

Rozlišujeme tři základní typy venkovských oblastí, které se od sebe vzájemně liší polohou vůči urbanizovaným oblastem:

- venkovské oblasti v zázemí velkých měst,
- mezilehlý venkov,
- periferní venkovské oblasti.

Prvním typem je příměstský venkov, který je charakterizován nárůstem populace. Na základě toho dochází k ovlivňování rozvojové a investiční priority. Obyvatelstvo dojíždí za prací do spádových měst a pracuje zejména v průmyslu a službách. Přesto se většina půdy využívá pro zemědělství.

Mezilehlý venkov se nachází ve větší vzdálenosti od velkých center, ale vyznačuje se dobrou dopravní obslužností a dostupnou infrastrukturou. Je potřeba zde zachovat jejich zemědělský potenciál a posílit vztahy s malými i středními městy.

Posledním typem jsou pak periferní oblasti, které jsou izolovány od velkých center a řídce obydlené. Nachází se zejména na úrovni okresů a mikroregionů. Vyznačují se specifickými problémy jako vyšší než průměrná nezaměstnanost, nízké příjmy, špatná dopravní obslužnost a útlum ekonomických aktivit.²⁰

2.2.4 Problémy venkova

Pro zlepšení venkovského prostoru je nutné identifikovat problémy, které se v každé oblasti mohou vyskytovat jinou měrou. Proto je vhodné uvést nejčastější nedostatky venkova:

- nedostatek pracovních příležitostí,
- pokles a stárnutí obyvatelstva,

¹⁹ BINEK, Jan a kolektiv (2007).

²⁰ Portál MMR. *Strategie regionálního rozvoje České republiky na roky 2007-2013*. [online]. 2010, [cit. 2011-02-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.mmr.cz/getdoc/f77e14bc-2c26-4884-9fda-b47c24a5294b/Strategie-regionálního-rozvoje-Ceske-republiky-pro>>.

- menší dostupnost služeb a nižší kvalita,
- špatná dopravní obslužnost,
- nedostatek finančních prostředků,
- pokles zaměstnanosti v zemědělství.²¹

Uvedené nedostatky pak mohou vést k přesunu obyvatel z venkova do měst. Pro rozvoj venkova a zabránění pak přesunu obyvatel je nutné zavést opatření na podporu venkova. Nástrojů, které můžou pozitivně ovlivnit venkovský prostor, je celá řada. Avšak ne všechny jsou účinné a vhodně pro dané oblasti. Proto musí nejdříve dojít k identifikaci problému regionu a na jejich základě provést vhodná opatření.

2.2.5 Specifika trhu práce na venkově

Situace trhu práce na venkově je poměrně specifická. Většina zaměstnavatelů a vzdělávacích zařízení se soustřeďují zejména ve městech, a proto jsou obyvatelé venkova závislí na dopravní dostupnosti. Podnikatelská aktivita je mnohem nižší na venkově než ve městech, což má za následek větší koncentraci obyvatel a také poptávky po výrobcích právě ve městech.

Podle analýzy provedené J. Binkem (2007) je hlavním problémem, s rostoucí vzdáleností obcí od velkým městských center, nedostatek pracovních příležitostí. Nezaměstnanost se tak stává nejzávažnějším problémem. V řadě periferií se objevuje dlouhodobá nezaměstnanost, která se týká především bývalých zemědělských pracovníků, jenž nemají v důsledku restrukturalizace a omezení zemědělské výroby možnost najít volné pracovní místo.

Řešení nezaměstnanosti na venkově pomocí nástrojů aktivní politiky je obtížná. Pro vytváření společensky účelných pracovních míst není na venkově dostatek prostoru a pro využívání veřejně prospěšných prací (VPP) musí mít obec personální kapacity na jejich kontrolu a řízení. Přesto se jeví jako vhodný nástroj a i přes komplikace je využíván v mnoha venkovských okresech. Další variantou jsou cílené rekvalifikace, který by mohl být řešením

²¹ BINEK, Jan a kolektiv (2007).

pro nezaměstnané. Jedinec tak může rozvíjet své dovednosti a znalosti, čímž se mu zvyšuje možnost najít vhodné zaměstnání.²²

²² BINEK, Jan a kolektiv (2007).

3 Metodologie řešení

Existují různá kritéria, na jejichž základě je vymezen venkovský prostor a stanovena určitá hranice mezi městem a venkovem. Diplomová práce je zaměřena na analýzu nezaměstnanosti ve venkovských okresech Domažlice, Louny, Třebíč, Znojmo a Žďár nad Sázavou. Regiony byly zvoleny na základě poznatků, které vyplývají z této kapitoly. Výběr okresů je dán splněním kritérií, která byla vybrána jako specifická pro venkovský prostor. Veškerá data pro vypracování byla získána z webových stránek Českého statistického úřadu a Ministerstva práce a sociálních věcí.

3.1 Kritérium hustoty zalidnění

Pro vymezení venkovského prostoru se využívají dvě základní mezinárodní definice – EUROSTAT a OECD. Jejich výhodou je lehká dostupnost údajů a vhodnost pro porovnávání zemí. Avšak problémem je, že se nezabývají funkční a strukturální charakteristikou venkovské oblasti. Při vypracování diplomové práce je použita definice OECD na lokální i regionální úrovni. V případě použití definice EUROSTATU na území ČR, které je rozdrobeno na mnoho malých vesnic, nebude kritérium z pohledu hustoty naplněno. Průměrná hustota zalidnění v ČR je 130 obyvatel na km². Z celkového počtu 77 okresů na území ČR se nachází 33 okresů s hustotou nižší než 100 obyvatel/ km². V tabulce č.2.1 je uvedeno rozdělení okresů podle procentního podílu obyvatel venkova v daném regionu.

Tabulka č. 3.1: Zastoupení regionů podle typologie OECD na území ČR

Regiony podle OECD ²³	Okresy (LAU 1) ²⁴		
	počet	podíl (%)	
		plocha	obyvatelstvo
Převážně městské	8	4,4	26,4
Významně venkovské	49	61,8	57,7
Převážně venkovské	20	33,7	15,9
Celkem	77	100,0	100,0

Zdroj: Ústav zemědělské ekonomiky a informací pod gescí Ministerstva zemědělství. *Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2009*. vlastní zpracování

²³ Podle této metodiky (pro ČR) jsou venkovské oblasti definovány na dvou úrovních – lokální a regionální. Druhá úroveň vymezuje:

- převážně venkovské regiony, kde 37,5% až 50% obyvatel regionu žije ve venkovských obcích,;
- významně venkovské, kde na venkově žije 25%-37,5% obyvatel oblasti,
- převážně městské, kde ve venkovských obcích žije méně 15 %-25% obyvatel regionu.

²⁴ LAU (Local Administrative Units) začal EUROSTAT a ČSÚ používat (od úrovně NUTS 4) od ledna 2008.

Okres Domažlice je řazen do kategorie převážně venkovské regiony a Louny, Znojmo, Žďár nad Sázavou a Třebíč patří do významně venkovských regionů (viz příloha č.1). Všechny okresy splňují kritérium hustoty zalidnění, která se pohybuje v rozmezí 54-78 obyvatel na km².

3.2 Kritérium počtu obyvatel

V České republice se pro analytické a regionální účely používá kritérium vymezení venkova s počtem obyvatel do 2000. Celkově se v České republice nachází 6249 obcí a z toho 5582 obcí má méně než 2000 obyvatel. V procentním vyjádření se toto kritérium týká 89,3% obcí. V tabulce č. 2.2 jsou uvedeny vlastní propočty na základě dat Českého statistického úřadu.²⁵ Je zřejmé, že na území všech uvedených okresů je podíl obcí splňující kritérium vyšší než na úrovni České republiky.

Tab. č. 3.2: Počet obcí s obyvatelstvem do 2000 ve vybraných okresech

Okres	Počet obcí v okrese	Počet obcí do 2000 obyvatel	
		absolutně	v %
Domažlice	85	80	94,12%
Žďár nad Sázavou	174	169	97,12%
Louny	70	63	90,00%
Třebíč	167	161	96,41%
Znojmo	144	139	96,53%

Zdroj: ČSÚ. *Počet obcí a obyvatel podle velikostních skupin obcí*. [online]. 2010, [cit. 2011-03-10]. Dostupný z WWW: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=RSO5032PU_OK&vo=null>

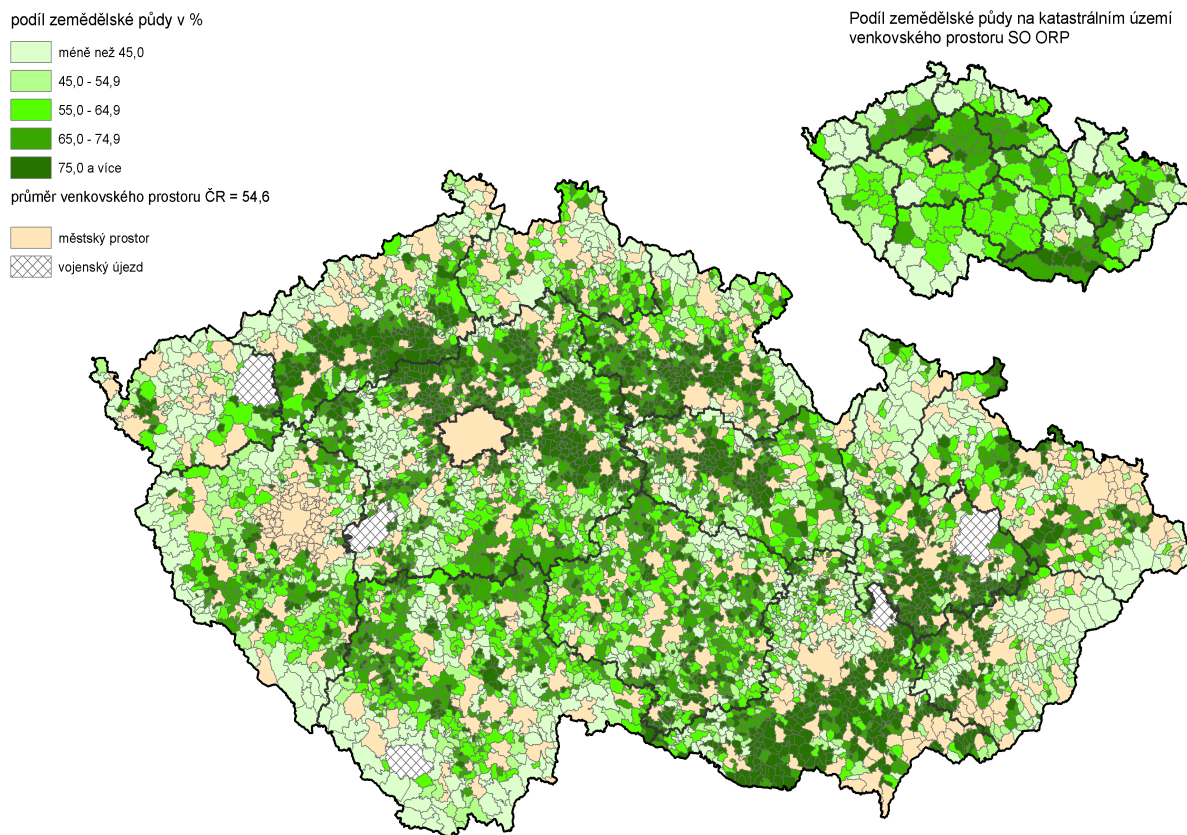
3.3 Kritérium krajinného povrchu

Celková výměra území České republiky je 7 886 702 ha a průměrný podíl zemědělské půdy na rozloze území činí 53,7%.²⁶ Okresy s výrazně vyšším podílem zemědělské půdy, lesů nebo jinými přírodními plochami je možno považovat za venkovské. V obrázku 2.1 jsou znázorněny jednotlivé okresy a jejich podíl zemědělské půdy na celkovém území státu. Vybrané venkovské okresy splňují stanovené kritérium.

²⁵ ČSÚ. *Počet obcí a obyvatel podle velikostních skupin obcí*. [online]. 2010, [cit. 2011-03-10]. Dostupný z WWW: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=RSO5032PU_OK&vo=null>

²⁶ Asociace svobodných odborů. *Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2009*. [online]. 2010, [cit. 2011-03-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.ospzv-aso.cz/data/101112stav2009.pdf>>

Obr. 3.1: Podíl zemědělské půdy na celkovém území ČR

Zdroj: ČSÚ. *Podíl zemědělské půdy na katastrálním území obcí venkovského prostoru k 31. 12. 2008*. [online]. 2010, [cit. 2011-03-10]. Dostupný z WWW: <[http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/t/410047B75A/\\$File/e-71136109k21.gif](http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/t/410047B75A/$File/e-71136109k21.gif)>

3.4 Kritérium sídelní a dopravní vybavenosti venkovských okresů

Na základě tohoto kritéria zjistíme, zda vybrané okresy mají dostatečnou dopravní obslužnost a zjistíme jaká je úroveň sídelní a sociální vybavenosti obcí. Okresy jsou rozdrobeny do menších obcí, a proto se často potýkají s vybranými problémy. Pro přiblížení problematiky byl uveden krátký výčet nedokonalostí, které jsou blíže specifikovány v následující kapitole. V tabulce č. 2.3 jsou křížkem zaznačeny základní nedostatky, které se v okresech Domažlice, Louny, Třebíč, Znojmo a Žďár nad Sázavou vyskytují nejčastěji. Především se jedná o nedostatečný dopravní systém a nevyhovující sociální služby v menších obcích.

Tab. 3.3: Dopravní a sídlení vybavenost venkovských okresů

	Domažlice	Žďár nad Sázavou	Louny	Třebíč	Znojmo
Bytová výstavba	X		X		
Dopravní systém	X	X	X	X	
Údržba komunikací	X	X		X	
Sociální služby v menších obcích	X	X	X		X

Zdroj: Portál MPSV. Zpráva o situaci na trhu práce 2010 vybraných okresů, vlastní zpracování

4 Analýza vývoje a struktury nezaměstnanosti ve vybraných venkovských okresech

4.1 Analýza vývoje a struktury nezaměstnanosti v okrese Domažlice

4.1.1 Charakteristika okresu Domažlice

Okres Domažlice patří mezi pohraniční okresy v Plzeňském kraji. Sousedí v délce 84km s Německem. Z vnitrozemských okresů hraničí na severu s okresem Tachov, na východě s okresem Klatovy a na severovýchodě pak s okresem Plzeň-jih. Rozlohou okresu zabírá 15,1% celkové plochy Plzeňského kraje. Svým počtem obyvatel a hustotou obyvatelstva (52 osob na km²) se řadí na páté místo v kraji. V roce 1993 se stal členem Euroregionu Šumava. Okres Domažlice je průmyslově zemědělským okresem. Zemědělská půda zabírá 54,3% rozlohy okresu. Dochází zde k pěstování pšenice, ječmene, řepky olejky a kukuřice. Živočišná výroba je orientována zejména na chov skotu, prasat, drůbeže a ovcí. Průmyslové podniky se zde zaměřují především na výrobu strojů pro textilní průmysl a pro zemědělství. Dále zde najdeme podniky vyrábějící krmiva, nábytek, dřevěné hračky nebo díly pro dvoustopá motorová vozidla. K výraznému nárůstu sektoru služeb došlo zejména po roce 1989. Výhodou okresu je jeho poloha a tím snazší přísun zahraničního kapitálu při vytváření pracovních míst a možnost spolupráce se zahraničními investory. Přesto se potýká s problémem nedostatečné dopravní obslužnosti, poklesem zaměstnanosti v zemědělství, nedostatkem finančních prostředků pro rozvoj regionu a nedostatečnou intenzitou bytové výstavby.²⁷

4.1.2 Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Domažlice

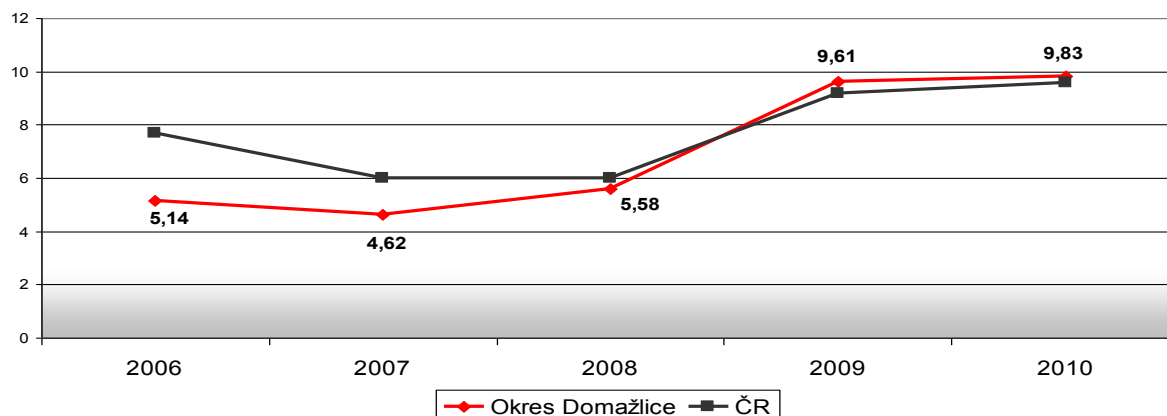
V důsledku finanční krize, která přerostla v krizi hospodářskou, došlo v mnoha regionech k útlumu výroby. Což mělo za následek zkrácení pracovní doby a především propouštění. V České republice se to promítlo na trhu práce na přelomu let 2008/2009. Zejména pak v roce 2009 došlo k prudkému nárůstu nezaměstnanosti.

V grafu č. 4.1 je možno porovnat vývoj míry nezaměstnanosti okresu Domažlice s registrovanou mírou nezaměstnanosti za celou Českou republiku. Do konce roku 2007 se

²⁷ ČSÚ. *Charakteristika okresu a vývoj sídlení struktury*. [online]. 2010, [cit. 2011-03-22]. Dostupný z WWW: <[http://www.czso.cz/xp/edicniplan.nsf/t/C70042C2BF/\\$File/13-322103a1.pdf](http://www.czso.cz/xp/edicniplan.nsf/t/C70042C2BF/$File/13-322103a1.pdf)>

nezaměstnanost v okrese pohybovala pod národní úroveň. V následujícím roce se vyšplhala mírně nad úroveň celorepublikovou. Zlom nastal v roce 2009, kdy se míra nezaměstnanosti v okrese dostala na rekordní úroveň 9,61%. Prognóza vytvořená Úřadem práce Domažlice na rok 2010 se však nesplnila. Podle pozitivní verze by se míra nezaměstnanosti zvýšila na 11,7%. Avšak v grafu je možné vidět, že se stále drží pod úrovní 10%.

Graf č. 4.1: Vývoj míry nezaměstnanosti v letech 2004-2010 (v%)

Zdroj: Analýza vývoje trhu práce za rok 2010. Úřad práce Domažlice: Domažlice 2011, vlastní zpracování

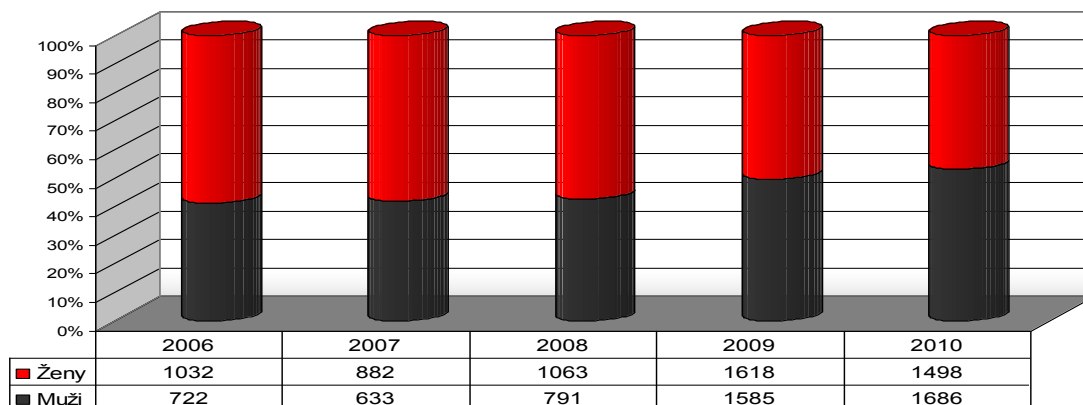
Nezaměstnanost v roce 2010 nabývala nejvyšších hodnot zejména v zimních měsících, tj. leden, únor a prosinec. Průměr míry nezaměstnanosti za jednotlivé měsíce je pak 9,05%. Důvodem jejího poklesu v jarních a letních měsících je zvýšení zaměstnanosti ve stavebnictví či zemědělství. Další pokles byl zaznamenán v období před vánočními a velikonočními svátky. V okrese Domažlice se tedy projevuje sezónní nezaměstnanost a v důsledku rozdílné struktury nabídky a poptávky také nezaměstnanost strukturální.

4.1.3 Struktura nezaměstnanosti

Následující kapitola je věnována ukazatelům používaným pro hodnocení nezaměstnanosti.. Pozornost je věnována struktuře uchazečů podle pohlaví, věku, vzdělání, profese a délky evidence na úřadu práce. Na Domažlicku bylo k 31.12.2010 evidováno celkem 3184 uchazečů o zaměstnání, z toho 1686 mužů, což je asi 53%. Při srovnání s předešlými lety je možné sledovat nárůstu nezaměstnanosti zejména u mužů. Tento jev nebyl v okrese zaznamenán již léta. Bez práce je tedy více mužů než žen a důvodem je dopad hospodářské krize na trh práce. Její vliv se projevuje především v sektorech, jakou jsou

stavebnictví či průmyslová výroba, které zaměstnávají mnohem více mužů. V následujícím grafu č. 4.1 je možno porovnat vývoj nezaměstnanosti obou skupin. Při pohledu na celé sledované období vykazují vyšší nezaměstnanost ženy. Nejvyšší podíl zaujímají v roce 2006, kdy z celkového počtu 1754 osob, je 1032 žen, což je 58,8%. Naopak nejnižší podíl byl evidován v roce 2010, kdy se dostaly pod úroveň 50%.

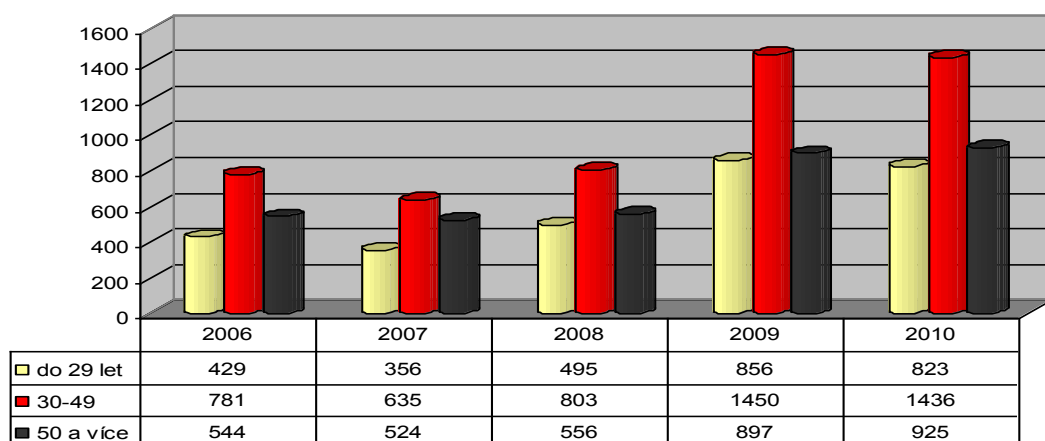
Graf č. 4.2: Struktura nezaměstnaných dle pohlaví v okrese Domažlice (2006-2010)

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Domažlice: Domažlice 2011, vlastní zpracování

Níže uvedeny graf č. 4.2 ilustruje vývoj počtu nezaměstnaných seřazených do tří věkových kategorií. Nejmenší podíl nezaměstnaných zaujímají osoby mladší 29-ti let. Ve sledovaném období má jejich podíl na celkovém počtu evidovaných uchazečů klesající tendenci až do roku 2008. Od tohoto roku můžeme sledovat jejich nárůst, v roce 2009 jejich podíl rapidně vzrostl a zaujímali 26,7% (tj. 856 osob) z celkového počtu nezaměstnaných. Nejvíce evidovaných uchazečů o zaměstnání řadíme do skupiny osob ve věku od 30 let do 49 let. Jejich podíl na celkovém počtu nezaměstnaných se dařilo do roku 2008 snižovat. Nejmenšího podílu dosahovali v roce 2007 s počtem 635 nezaměstnaných a podílem 41,9%. V roce 2009 byl zaznamenán dvojnásobný nárůst osob v této věkové kategorii s počtem 1450 lidí. Poslední skupinou jsou uchazeči nad 50 let. V letech 2006-2007 můžeme pozorovat jejich pokles a naopak v posledních letech sledujeme rostoucí tendenci. V roce 2010 byl ve sledovaném období zaznamenán největší nárůst osob bez práce nad 50 let s počtem 925 nezaměstnaných a 30% podílem na celkovém počtu nezaměstnaných. Je zřejmé, že právě tato skupina se stává problémovou a je nutné, aby se okres zaměřil na snížení nezaměstnanosti osob nad 50 let.

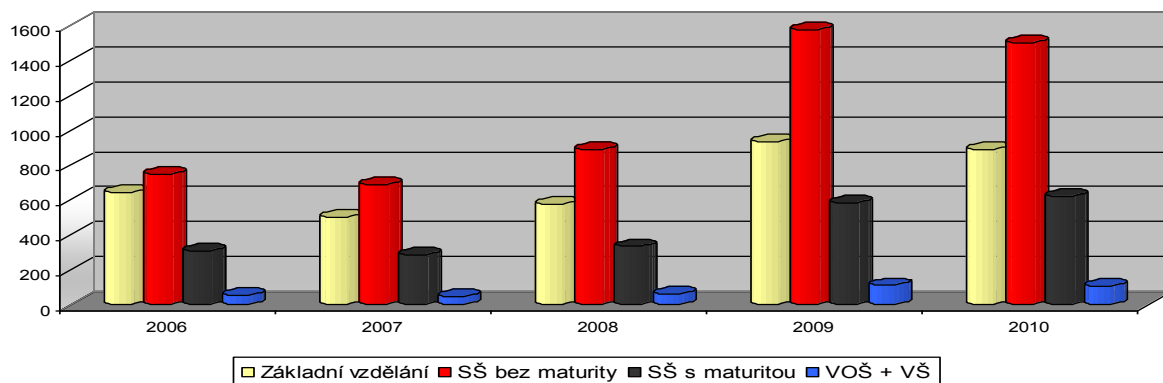
Graf č. 4.3: Struktura nezaměstnaných dle věku v okrese Domažlice (2006-2010)

Zdroj : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Domažlice: Domažlice 2011, vlastní zpracování

Následující graf č. 4.5 ilustruje vývoj počtu nezaměstnaných podle jejich dosaženého vzdělání ve sledovaném období. Nejvíce uchazečů o zaměstnání je se středním vzděláním bez maturity. Ve sledovaných letech tvořili 42-49% podíl na celkovém počtu. Avšak největší podíl zaujímali v roce 2009 (49,3%) s počtem 1578 osob. V následujícím roce nedošlo k výrazné změně a podíl uchazečů se středoškolským vzděláním se pohybuje stále na úrovni 49% z celkového počtu. Nezaměstnanost lidí se základním vzděláním se pohybovala v rozmezí od 27% do 36%, přičemž nejvyšší podíl byl evidován v roce 2006. Uchazeči patřící do skupiny středoškoláků s maturitou se vyvíjí na úrovni od 17% do 22%. Poslední kategorií jsou vysokoškoláci a lidé s vyšší odbornou školou, které patří mezi nejmenší skupinu. Jejich podíl na celkovém počtu se ve sledovaném období pohyboval okolo 3%.

Graf č. 4.4: Struktura nezaměstnaných dle vzdělání v okrese Domažlice (2006-2010)

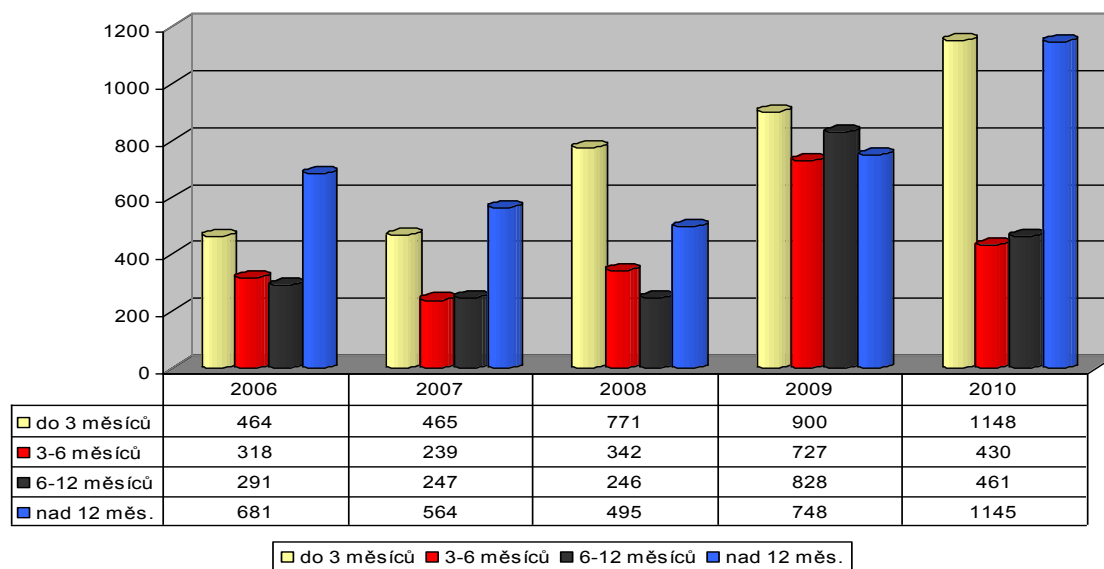

Zdroj : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Domažlice: Domažlice 2011, vlastní zpracování

V roce 2010 byl počet volných pracovních míst (VPM) pouze 157. V příloze č. 3 je uvedena tabulka zachycující nesoulad nabídky a poptávky na trhu práce. Největší počet nezaměstnaných je tvořen skupinou pomocných a nekvalifikovaných pracovníků, následují řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, provozní pracovníci ve službách a obsluha strojů a zařízení. Jedná se především o uchazeče s nižším než středoškolským vzděláním. Naopak nejnižší skupinu nezaměstnaných tvoří zákonodárci, vedoucí či vědečtí pracovníci. Na jedno volné pracovní místo v okrese připadá 20 uchazečů o zaměstnání.

V posledním grafu č. 4.5 je zachycena struktura nezaměstnaných v okrese Domažlice dle délky jejich evidence na úřadu práce v letech 2006-2010. Uchazeči jsou zde rozděleni do 4 základních skupin. Přestože se v uplynulých letech dařilo snižovat nezaměstnanost delší než jeden rok, v roce 2010 bylo 36% nezaměstnaných bez práce delší dobu než 12 měsíců. V stejném roce byl evidován nárůst také uchazečů, kteří si hledají práci méně než 3 měsíce. Okres se v současné době potýká s především dlouhodobou nezaměstnaností.

Graf č. 4. 5: Struktura nezaměstnaných podle délky evidence na ÚP v okrese Domažlice (2006-2010)

Zdroj : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Domažlice: Domažlice 2011, vlastní zpracování

4.2 Analýza vývoje a struktury nezaměstnanosti v okrese Louny

4.2.1 Charakteristika okresu Louny

Okres Louny leží v Ústeckém kraji a svou rozlohou patří mezi největší okres v kraji. Od roku 2003 je okres rozčleněn do 3 správních obvodů – Louny, Žatec a Podbořany.

Okres je svým charakterem průmyslově zemědělský. Z celkové rozlohy 1 118 km² zaujímá asi 72% zemědělská půda. Okres je v České republice známý díky pěstování chmele, kterému se věnuje většina podniků a družstev v okolí. Dále zde dochází k pěstování obilovin, olejnin a také chovu dobytka. Průmyslová výroba je koncentrována zejména do tří největších měst v okrese. Soustředí se především na strojírenství, keramický průmysl, stavebnictví a na výrobu textilních vláken. V regionu Žatecko se nachází průmyslová zóna Triangle, která svou rozlohou patří mezi největší průmyslové zóny v České republice.

Výhodou okresu je jeho blízkost hlavnímu městu Praha, která leží v dojezdové vzdálenosti a poskytuje tak příležitosti pro nezaměstnané. Problémem je však dopravní obslužnost v obcích situovaných v periferních částech okresu. Došlo k poklesu poskytování zdravotnických a sociálních služeb vlivem zrušení oddělení v lounské nemocnici a tím i propouštění zaměstnanců. V okrese je nedostatek pracovních příležitostí a potýká se tak s vysokou mírou nezaměstnanosti.²⁸

4.2.2 Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Louny

Okres Louny je charakteristický vysokou mírou nezaměstnanosti, která se již několik let udržuje nad celorepublikovou úrovní. K 31.12.2010 byla registrovaná míra nezaměstnanosti ve výši 12,36%, což je nejvíce za sledované období. Pravidelně bývá evidováno nejvíce uchazečů v zimních měsících z důvodu úbytku pracovních míst sezónního charakteru. Nejnižší míra nezaměstnanosti byla registrována v roce 2008, přesto se jednalo o jednu z nejvyšších (12. příčka) v České republice.¹

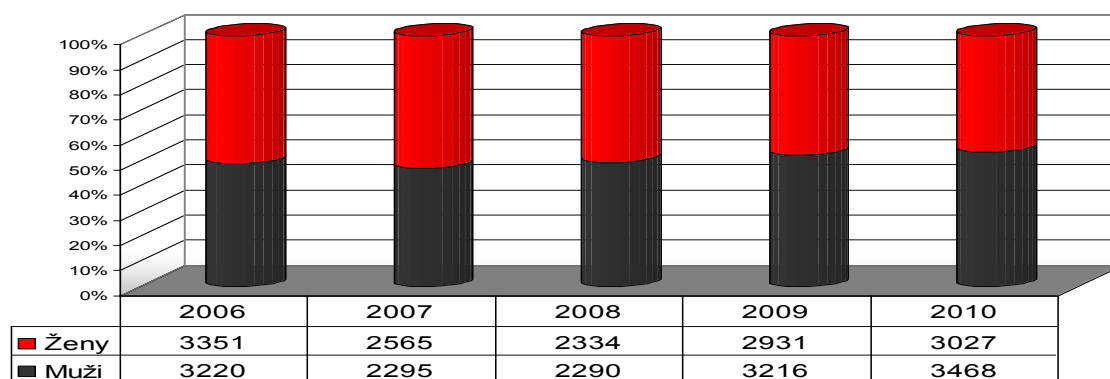
²⁸ ČSÚ. *Charakteristika okresu Louny*. . [online]. 2010, [cit. 2011-03-06]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/okres_louny>.

4.2.3 Struktura nezaměstnanosti v okrese Louny

Následující podkapitola je zaměřena na strukturu uchazečů o zaměstnání. Pozornost je věnována zejména nezaměstnanosti dle pohlaví, věku, vzdělání, KZAM a poslední řadě délce evidence na úřadu práce.

V první řadě je nutné sledovat vývoj nezaměstnanosti u mužů a žen. V posledních dvou letech je možné pozorovat změnu, která se týká nárůstu nezaměstnanosti u mužů. V letech 2006-2008 se na pracovním trhu v okrese Louny vyskytovalo bez práce více žen než mužů. Jejich podíl na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání se pohyboval v rozmezí 51-52%. Změna nastala v roce 2009, kdy 53% nezaměstnaných je tvořeno muži. Důvodem je vliv hospodářské krize, s čímž souvisí snižování zaměstnanců ve stavebnictví a zpracovatelském průmyslu, který zaměstnává převážně muže. K 31.12.2010 bylo registrováno 3468 mužů (53,3%) z celkového počtu 6495 uchazečů o zaměstnání, jedná se tak o největší počet ve sledovaném období. V následujícím grafu je možné porovnat vývoj nezaměstnanosti podle pohlaví v letech 2006-2010.

Graf č. 4.2: Struktura nezaměstnaných dle pohlaví v okrese Louny (2006-2010)

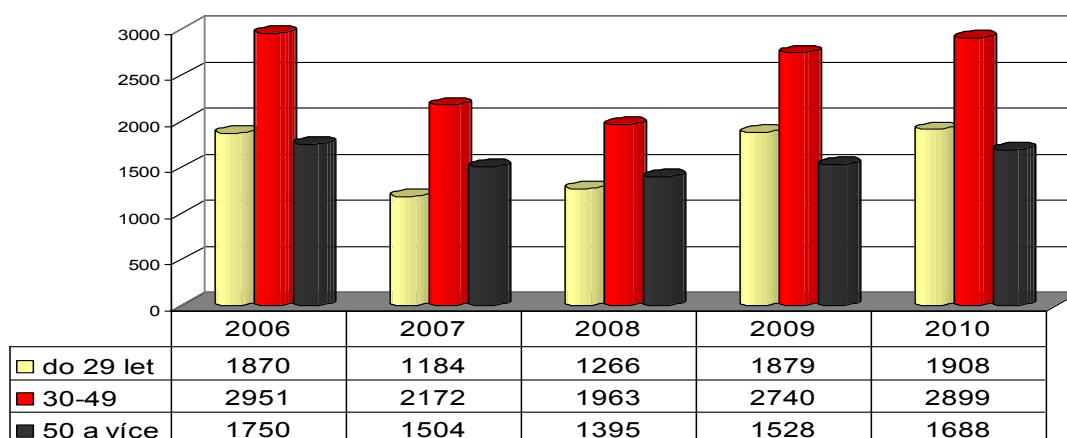

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Louny: Louny 2011, vlastní zpracování

Další kategorií třídění nezaměstnaných je rozdělení dle jejich věku. První část tvoří osoby mladší než 29 let (včetně). Jejich podíl na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání se pohybuje v rozmezí od 25% do 30,5%. V posledních letech byl zaznamenán jejich nárůst, který byl výrazný od roku 2008. Většinou se jedná o absolventy škol, kteří mají problém s uplatněním na trhu práce z důvodu nedostatku praxe. Další skupinu tvoří osoby ve věku 30-49 let, které zaujímají největší část (45%). V roce 2006 evidoval úřad práce 2951

nezaměstnaných v tomto věku, což je nevíce ve sledovaném období. Přestože se jejich počet v průběhu let snižoval, od roku 2009 můžeme sledovat jejich opětovný nárůst. Avšak nárůst nezaměstnanosti byl registrován i u ostatních věkových skupin. K 31.12.2010 bylo zaznamenáno 2899 osob ve věku 30-49let. Poslední skupinu tvoří uchazeči o zaměstnání ve věku nad 50 let, v okrese Louny je řadíme mezi rizikové skupiny. Dlouhodobě se totiž potýká s vysokým počtem těchto nezaměstnaných, který je dán omezenými možnostmi uplatnění na pracovním trhu. K 31.12.2010 bylo registrováno 1688 osob ve věku nad 50 let z celkového počtu 6495 nezaměstnaných, podíl tak dosáhl přes 26%.

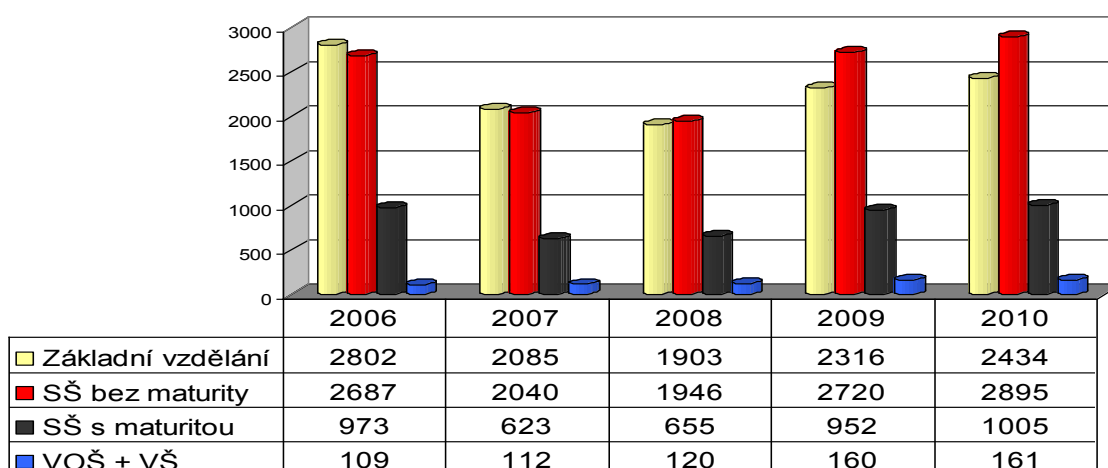
Graf č. 4.3: Struktura nezaměstnaných dle věku v okrese Louny (2006-2010)

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Louny: Louny 2011, vlastní zpracování

V následujícím grafu č. 4.4 je uveden vývoj struktury nezaměstnaných dle dosaženého vzdělání. V okrese Louny se bez práce nachází zejména uchazeči se základním vzděláním a střední školou ukončenou výučním listem. Tyto osoby disponují nízkou kvalifikací a jejich počet se v uplynulých třech letech zvyšoval. K 31.12.2010 jsou z hlediska kvalifikační struktury nejpočetnější skupinou uchazeči s výučním listem, jejichž podíl na celkové nezaměstnanosti byl 44%, tak jako v předchozích letech. Pokles podílu v posledních dvou letech byl na celkové nezaměstnanosti evidován u osob se základním vzděláním. Ještě v roce 2008 se pohyboval na úrovni 41% a o dva roky později již na 37,5%. U uchazečů se středoškolským a vysokoškolským vzděláním nedošlo k výrazným změnám.

Graf č. 4.4: Struktura nezaměstnaných dle vzdělání v okrese Louny (2006-2010)

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Louny: Louny 2011, vlastní zpracování

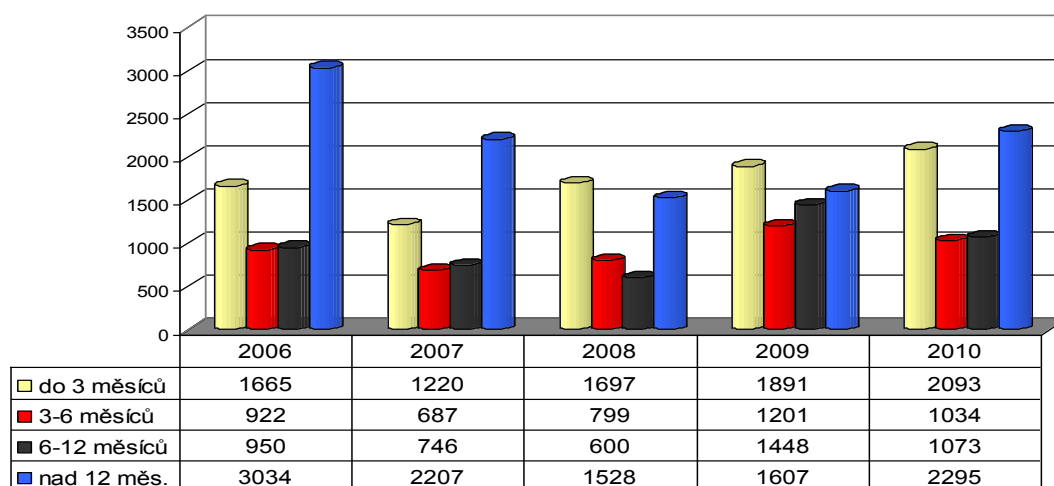
Při sledování vývoje počtu volných pracovních míst dle KZAM a jejich obsazení v průběhu roku 2010 je zřejmé, že většina míst je obsazena v průběhu tří měsíců. Nejmenší zájem je o pozice vědeckých pracovníků, odborných pomocníků nebo montážních dělníků. Je možno sledovat, že nabídka práce zcela neodpovídá poptávce na trhu práce a v okrese Louny se tak vyskytuje strukturální nezaměstnanost. V roce 2010 poptávaly nové pracovníky zejména podniky působící ve strojírenském a elektrotechnickém průmyslu.²⁹

V souvislosti s dopadem hospodářské krize se prodloužila v okrese průměrná délka evidence na úřadu práce. Oproti roku 2009 výrazně vzrostl počet uchazečů bez práce déle než 1 rok (nárůst o 42%). V roce 2010 bylo evidováno 2295 osob na úřadu práce déle než 12 měsíců. Tito uchazeči patří do problémových skupin na trhu práce v okrese. Hrozí jim zejména ztráta pracovních návyků a pracovní motivace. Proto je jim věnována větší pozornost a úřad práce se jim snaží pomoci s návratem na pracovní trh. Větší část nezaměstnaných odchází z evidence v průběhu prvních šesti měsíců.

²⁹ Portál MPSV. *Analýza vývoje na trhu práce Louny za rok 2006-2010*. [online]. 2010, [cit. 2011-03-10].

Dostupné z WWW: < http://portal.mpsv.cz/sz/local/zn_info/vyr_zprava/rocní_zprava_uradu_prace.pdf >.

Graf č. 4. 5: Struktura nezaměstnaných podle délky evidence na ÚP (2006-2010)

Zdroj : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Louny: Louny 2011, vlastní zpracování

4.3 Analýza vývoje a struktury nezaměstnanosti v okrese Třebíč

4.3.1 Charakteristika okresu Třebíč

Okres se nachází v jihovýchodní části kraje Vysočina a sousedí s okresy Jihlava, Brno-venkov, Jindřichův Hradec, Znojmo a Žďár nad Sázavou. Svou rozlohou se řadí mezi druhý největší okres v kraji.

Okres má charakter průmyslově zemědělský. Region hospodáří v méně příznivých výrobních podmínkách a potýká se s útlumem zaměstnanosti v zemědělství. Naopak v průmyslu dochází k navýšení výroby u stabilních a nejvýznamnějších zaměstnavatelů. Specializují se zde podniky, které vyrábí pro automobilový průmysl a zaměstnavatelů v energetickém sektoru.

Třebíč se potýká s problémem dopravní obslužnosti, jelikož okres se nachází mimo hlavní dopravní tepny. Tím také ztrácí potenciální investory, kteří nemají zájem vstoupit do tohoto regionu. Další slabou stránkou je nedostatek pracovních míst a podprůměrná úroveň mezd. Přesto okres dává prostor k rozvoji služeb zejména v oblasti agroturistiky a cykloturistiky. Najdeme zde bohaté kulturní památky, které činní okres zajímavější a dávají příležitost pro tvorbu nových pracovních míst v oblasti služeb (hotelnictví).

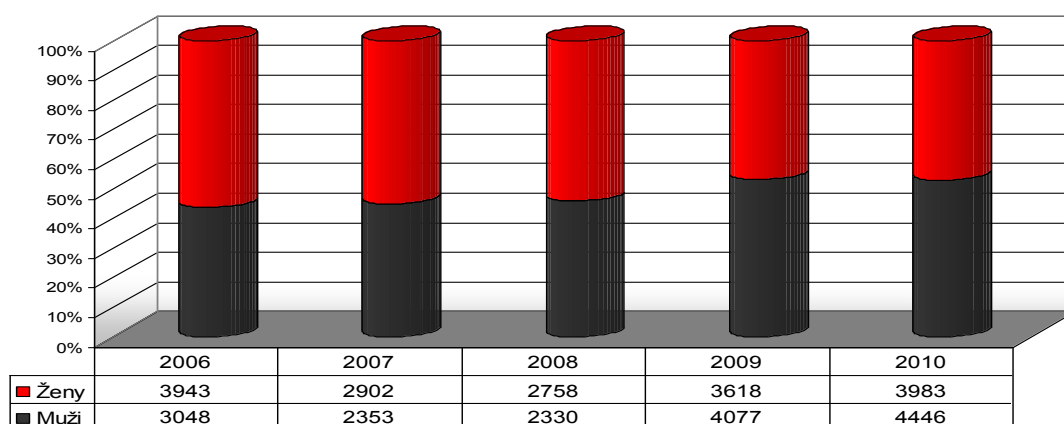
4.3.2 Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Třebíč

Míra registrované nezaměstnanosti okresu se dlouhodobě pohybuje nad národní úrovní. V roce 2006 se dařilo úspěšně umísťovat nezaměstnané z důvodu rozšířené nabídky pracovních míst, která souvisela s aktivně rostoucí ekonomikou České republiky. Meziročně došlo ke snížení počtu uchazečů o 23,2% (o 1978 osob). Od roku 2007 zaznamenal okres výraznou sestupnou tendenci míry nezaměstnanosti, která se na stejné úrovni 8,4% udržela i v následujícím roce. V posledních dvou letech byl evidován opět nárůst, který byl výrazný zejména v zimních měsících. K 31.12.2009 míra nezaměstnanosti dosáhla 12,8% a o rok později dokonce 13,8%.

4.3.3 Struktura nezaměstnanosti v okrese Třebíč

Tato kapitola je věnována struktuře nezaměstnanosti, tak jako u předchozích okresů. V první řadě se zaměříme na rozdíl mezi muži a ženami. Z grafu č. 4.11 je zřejmé, že v letech 2006-2008 převládá nezaměstnanost u žen, jejichž podíl se pohybuje na úrovni okolo 55%. V posledních dvou letech došlo k obratu a větší podíl osob bez práce tvoří muži. Tento jev byl zaznamenán ve všech sledovaných okresech a důvodem je hospodářské krize. K 31.12.2010 bylo evidováno celkem 8429 uchazečů o zaměstnání, z toho 4446 mužů, což je asi 52,7%.

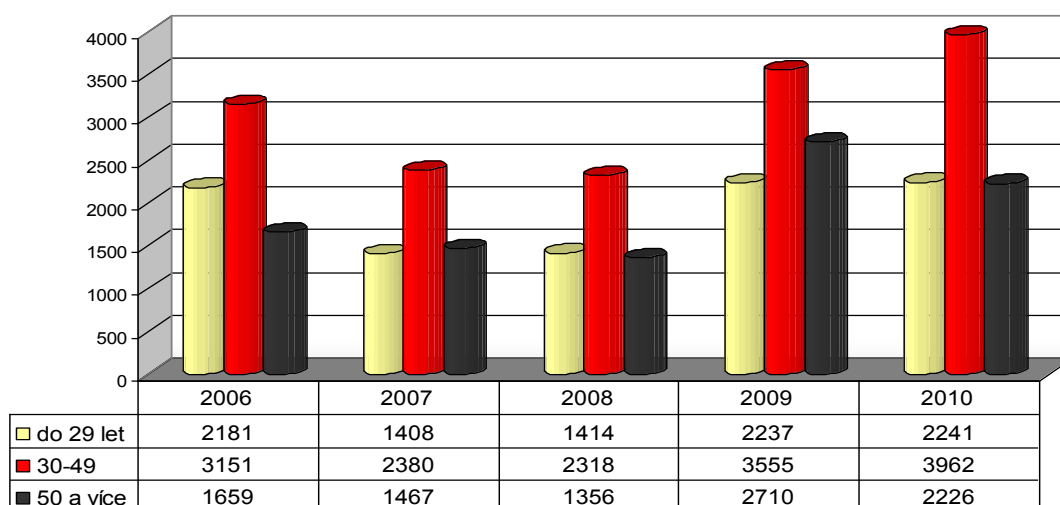
Graf č. 4.11: Struktura nezaměstnaných okresu Třebíč dle pohlaví v letech 2006-2010

Zdroj : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Třebíč: Třebíč 2011, vlastní zpracování

Další částí je analýza nezaměstnaných na základě jejich věku, který je rozdělen do tří kategorií. První kategorii zaujímají osoby pod 29 let, které se ve sledovaném období podílí na celkové nezaměstnanosti v rozmezí 26-31%. Největší část byla evidována v roce 2006, kdy se podíl uchazečů o zaměstnání dostal na nejvyšší úroveň 31,2%. Další a zároveň nejpočetnější je skupina osob ve věku od 30 do 49 let. Tito uchazeči se na celkové nezaměstnanosti v okrese Třebíč podílí v letech 2006-2010 v rozmezí 45-47%. Jejich podíl měl postupem let rostoucí trend. K 31.12.2010 bylo evidováno 3962 uchazečů tohoto věku, což je 47% z celkového počtu osob. Naopak v roce 2006 byl zaznamenán nejnižší podíl, který činil 45,1% (3151 osob). Poslední skupinou jsou osoby nad 50 let, jejich vývoj se měnil každým rokem. V roce 2006 se podíleli na nezaměstnanosti 23,73% (1659 osob) a o tři roky později již 35,2% (2710 osob). Je zřejmé, že tyto osoby patří mezi problémové skupiny na trhu práce v okrese Třebíč a je nutné přijmout taková opatření, která povedou ke snížení osob bez práce ve věku nad 50 let.

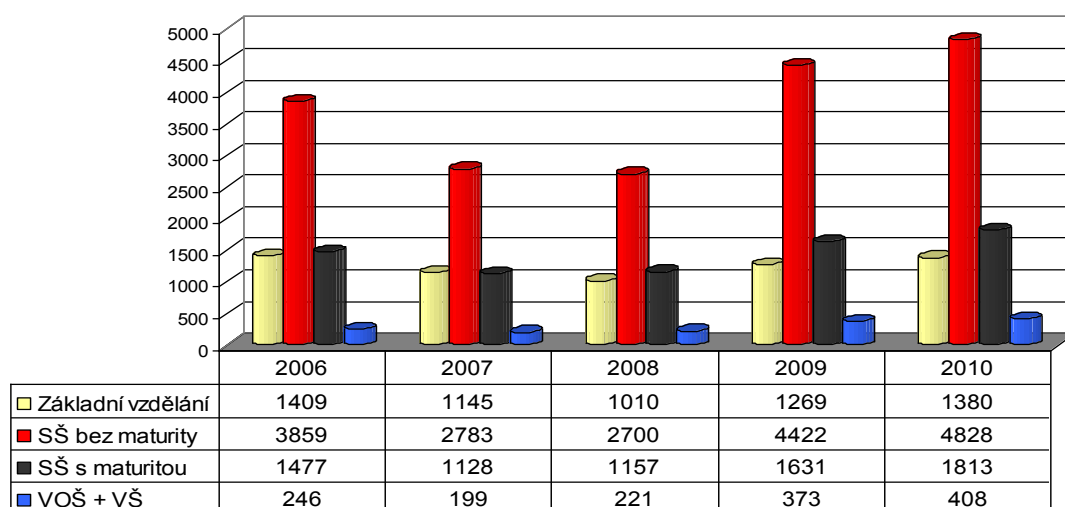
Graf č. 4.12: Struktura nezaměstnaných v okrese Třebíč dle věku (2006-2010)

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Třebíč: Třebíč 2011, vlastní zpracování

Následujícím vybraným ukazatelem používaným pro hodnocení nezaměstnanosti je rozdělení na základě dosaženého vzdělání uchazečů o zaměstnání. První skupina je tvořena osobami, které mají základní vzdělání a podílí se na celkové registrované nezaměstnanosti 16-21%. Ve sledovaném období byl registrován postupný pokles podílu této skupiny na celkovém počtu. V roce 2007 se účastnili 21,78%, což byla nejvyšší část, která byla evidována v posledních letech. Z hlediska počtu uchazečů se základním vzděláním můžeme sledovat nárůst od roku 2008, který dán nárůstem celkového počtu nezaměstnaných v okrese. Nejpočetnější skupinou jsou osoby bez maturity, které se podílí na počtu osob bez práce více než 50%. Jedná se o osoby, které dosáhly nižšího středního vzdělání nebo středního odborného vzdělání s výučním listem. Tito uchazeči disponují nižší kvalifikací, a proto jejich uplatnění na trhu práce je více problematické než u osob s vykonanou maturitní zkouškou, kteří zauímají asi 21%. Zanedbatelnou část tvoří osoby s vyšší odborným vzděláním a vysokoškoláci. K 31.12.2010 bylo evidováno 408 vysokoškoláků, avšak podíl na celkové nezaměstnanosti se ve sledovaném období stále pohybuje v rozmezí od 3,5% do 5%.

Graf č. 4.13: Struktura nezaměstnaných v okrese Třebíč dle vzdělání (2006-2010)

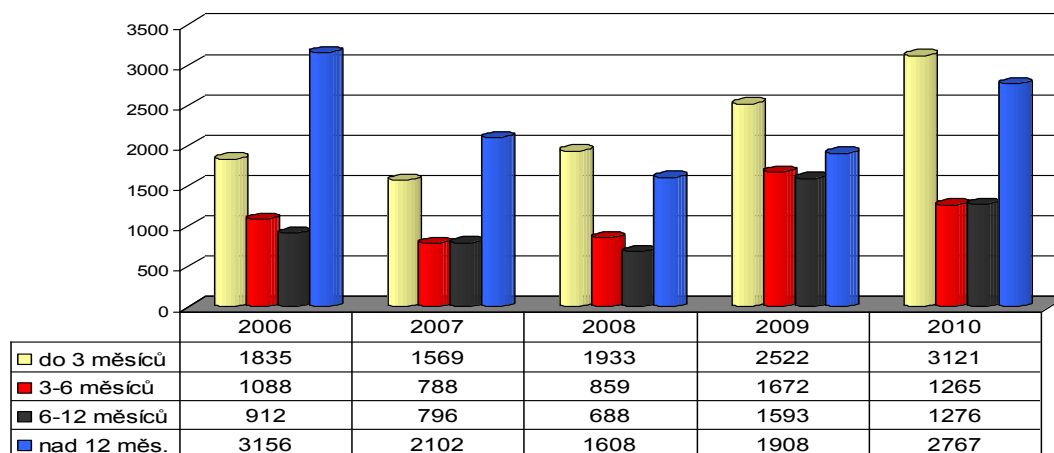

Zdroj : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Třebíč: Třebíč 2011, vlastní zpracování

V příloze č. 4 najdeme tabulku, která ilustruje nabídku a poptávku na trhu práce v okrese Třebíč k 31.12.2010. Můžeme zde sledovat počet uchazečů o zaměstnání dle KZAM. Nejvíce nezaměstnaných je z řad řemeslníků a nekvalifikovaných pracovníků. Mezi nejžádanější profese v okrese patří také prodavači v obchodech, kdy na 1 VPM připadá 158 nezaměstnaných. Podobně je tomu tak i jiných profesí, kdy nabídka práce je vyšší než poptávka po pracovní síle. Výjimkou je povolání lékařů, kterých je v Třebíči nedostatek. Z předchozího kapitoly vyplynulo, že se region potýká se sezónní nezaměstnaností a na základě podkladů je zřejmé, že se zde objevují i strukturální nezaměstnanost.

V poslední řadě je vhodné věnovat pozornost délce evidence na úřadu práce v okrese Třebíč. Při pozornějším sledování je možné zaznamenat, že se region potýká s nezaměstnaností delší než 12 měsíců, jejíž podíl na celkové nezaměstnanosti se pohybuje v rozmezí od 25 do 32%. Třebíč má tento problém již déle a snaží se mu předejít, avšak současná situace tomu moc nepřispívá. K 31.12.2010 bylo evidováno u 3121 osob (tj. 37%) nezaměstnanost kratší než 3 měsíce, z čehož plyne, že v zimních měsících došlo v okrese k propouštění. Průměrná délka evidence za rok 2010 dosáhla 444 dnů, což je o 32 dnů více než v předešlém roce. Uchazečů s delší dobou bez práce než jeden rok byl zaznamenáno ve stejném období 3767 (tj. 32%).

Graf č. 4.14 : Struktura nezaměstnaných okresu Třebíč podle délky evidence na ÚP (2006-2010)

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Třebíč: Třebíč 2011, vlastní zpracování

4.4 Analýza vývoje a struktury nezaměstnanosti v okrese Znojmo

4.4.1 Charakteristika okresu Znojmo

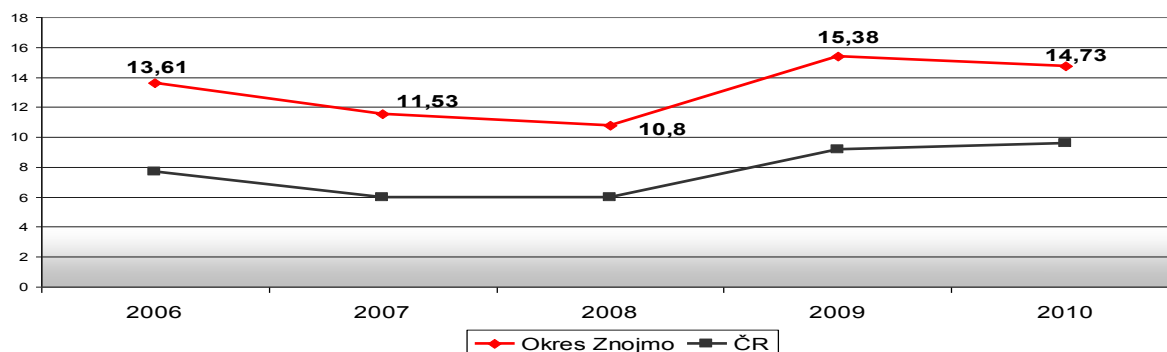
Okres Znojmo patří mezi největší okresy v České republice. Sousedí v délce 105km s Rakouskem. Z vnitrozemských okresů hraničí na severu s okresem Brno-venkov, na východě s Břeclavskem, na severozápadě s okresem Třebíč, krátkou hranici má i s okresem Jindřichův Hradec. Znojemsko je svým charakterem zemědělsko průmyslový region. Okres se řadí na první místo z hlediska výměry zemědělské půdy v rámci kraje. Díky příznivým podmínkám dochází k pěstování ovoce, zeleniny a vinné révy. Dlouholetou tradici v okrese má potravinářský průmysl a vinařství. Postupně se rozvíjí i výroba obuvi, skleněných vláken a strojírenství. V uplynulých letech vstoupil do mnoha podniků zahraniční kapitál, což mělo za následek, že mnoho malých podniků nevydrželo tlak konkurence a musely ukončit či změnit svou činnost. Naproti tomu mnoho podniků v okrese Znojmo vzniklo nebo se transformovalo do větších celků. Okres trpí nedostatkem pracovních míst především v okrajových mikroregionech, kde se projevuje nejvíce sezónnost. Nejsou zde dostatečně využity možnosti cestovního ruchu. Okres je lákadlem díky historickým památkám, Národnímu parku Podyjí nebo vinařství.³⁰

4.1.2 Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Znojmo

Okres Znojmo se potýká již řadu let s vysokou mírou nezaměstnanosti. V grafu č. 4.15 je možné pozorovat její vývoj, který se ve sledovaném období drží nad celorepublikovou úrovní. Každoročně se v okrese opakuje stav, kdy na počátku roku dominuje vysoká míra nezaměstnanosti a od dubna má mírně klesající tendenci. Tento jev souvisí se sezónností trhu práce na Znojemsku. V letech 2006 až 2008 se okresu daří snižovat nezaměstnanost, avšak v následujícím roce byl zaznamenán prudký nárůst na 15,38%. Celkově bylo v průběhu roku evidováno 12563 uchazečů za rok 2009, což je o 3293 více než ve stejném období minulého roku. Rok 2010 byl již příznivější, povedlo se mírně snížit nezaměstnanost na 14,73%. Nesplnila se tak ani jedna z prognóz zveřejněných úřadem práce, který předpokládal další nárůst na 16-18%. K 31.12.2010 bylo registrováno 9040 uchazečů o zaměstnání a 137 volných pracovních míst, na jedno VPM tedy připadalo 65 osob.

³⁰ ČSÚ. *Charakteristika okresu Znojmo*. . [online]. 2010, [cit. 2011-03-06]. Dostupný z WWW: <
http://www.czso.cz/xb/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_znojmo >

Graf č. 4.15 : Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Znojmo v letech 2006-2010 (v %)

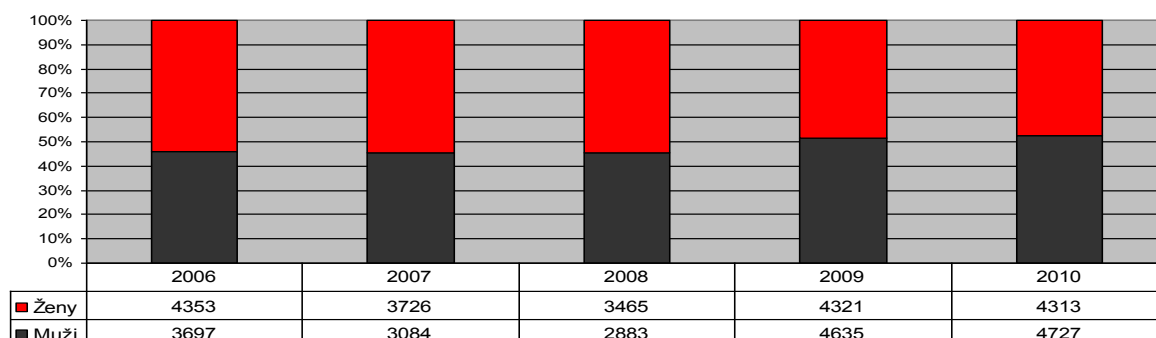

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Znojmo: Znojmo 2011, vlastní zpracování

4.3.3 Struktura nezaměstnanosti v okrese Znojmo

První část této podkapitoly je zaměřena na uchazeče o zaměstnání podle pohlaví. Následující graf č. 4.16 ilustruje vývoj nezaměstnanosti mužů a žen v okrese Znojmo. Tak jako u předešlých okresů si můžeme všimnout, že v letech 2006-2008 převažuje nezaměstnanost žen. Na celkovém počtu lidí bez práce se podílely 54-55%, představovaly tak rizikovou skupinu. V roce 2009 došlo ke změně a větší část naopak zaujímají muži. Jejich podíl na celkovém počtu 8956 nezaměstnaných osob v roce 2009 byl 51,75% (4635 mužů) a o rok později došlo k nárůstu na 52,5% (4727 mužů). Důvodem je dopad hospodářské krize na trh práce v České republice a tím i na jednotlivé regionální pracovní trhy.

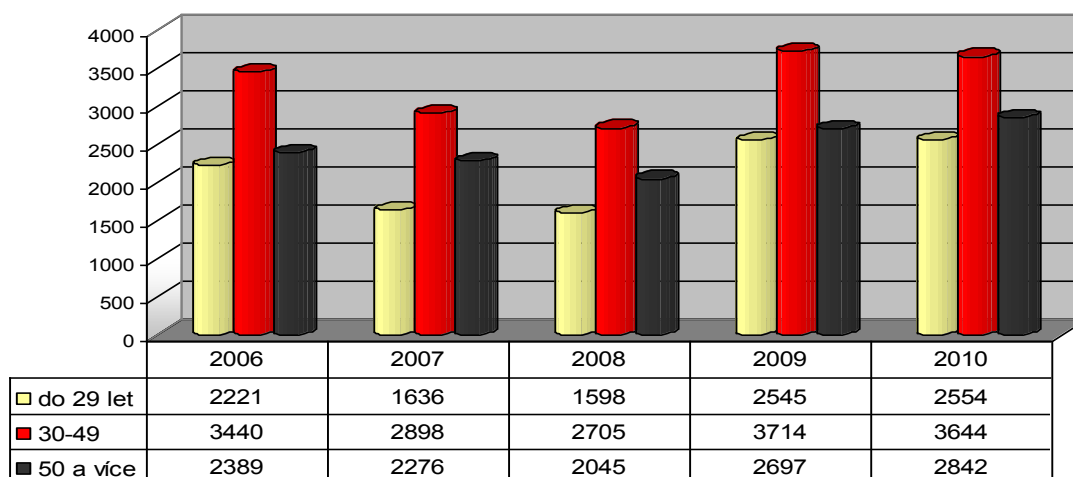
Graf č. 4.16: Struktura nezaměstnaných v okrese Znojmo dle pohlaví v letech 2006-2010

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Znojmo: Znojmo 2011, vlastní zpracování

Následuje porovnání uchazečů o zaměstnání na základě jejich věku ve sledovaném období. První kategorii představují osoby mladší než 29 let. Tato skupina tvoří nejmenší podíl z celkového počtu uchazečů o zaměstnání. V letech 2006-2008 byla zaznamenána klesající tendence z 27% na 18%. Prudký nárůst evidoval úřad práce k 31.12.2009 s počtem 2500 uchazečů z celkového počtu 6348 osob, což představuje 27,9%. Druhá skupina nezaměstnaných je tvořena uchazeči ve věku 30-49let, jejichž podíl na všech osobách se měnil rok od roku. V roce 2009 byl registrován nejvyšší (43,36%) a naopak nejmenší (30,2%) v roce 2008. Poslední kategorií jsou uchazeči ve věku nad 50 let, které řadíme mezi rizikové skupiny na trhu práce v okrese Znojmo. Důvodem je jejich vysoký podíl na celkové nezaměstnanosti a obtížné začlenění na pracovní trh. Jedná se o dlouhodobý problém, který se úřadu práce nedaří v posledních letech vyřešit. Při bližším sledování této skupiny zjistíme, že jejich podíl na celkovém počtu nezaměstnaných osob se pohybuje v rozmezí od 31% do 34%, kdy největší část byla registrována k 31.12.2008. Nevýhodou těchto uchazečů jsou často zdravotní problémy, které vedou k omezení při výběru pracovního místa. Často bývají umístěni pomocí nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti zejména na veřejně prospěšné práce a část také na společensky účelná pracovní místa. Mnoho starších osob řeší problém nezaměstnanosti odchodem do předčasného důchodu.

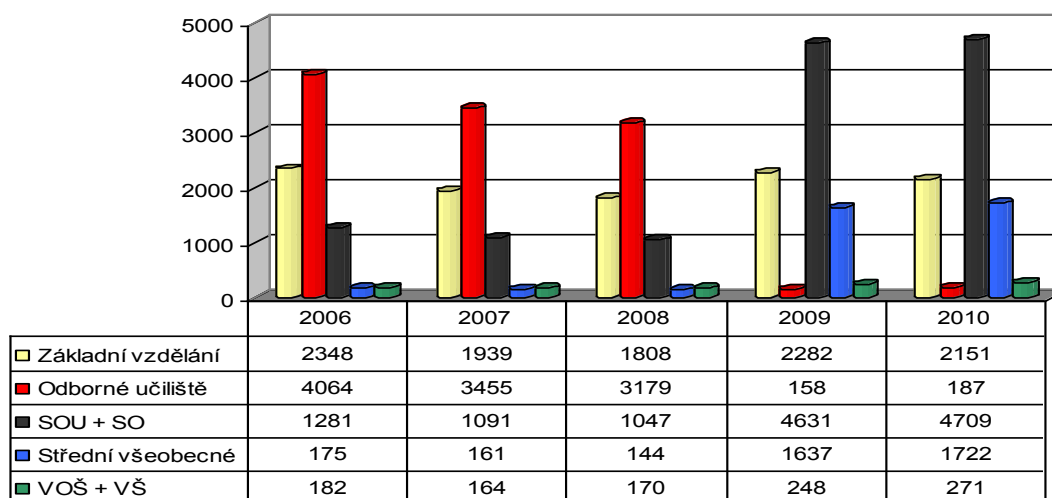
Graf č. 4.17: Struktura nezaměstnaných v okrese Znojmo dle věku (2006-2010)

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Znojmo: Znojmo 2011, vlastní zpracování

V okrese Znojmo se setkáváme s jiným členěním uchazečů dle vzdělání než u předchozích venkovských okresů. V první řadě je pozornost věnována osobám se základním vzděláním, které řadíme mezi rizikové skupiny z důvodu nedostatečné kvalifikace. V grafu č. 4.18 je možné sledovat jejich vývoj za posledních pět let. Od roku 2006 se daří úřadu práce snižovat podíl nezaměstnaných se základním vzděláním z 29% na 20,1%. Výrazný nárůst byl evidován v roce 2009, kdy došlo k propouštění a rušení podniků z důvodu poklesu odbytu způsobeného hospodářskou krizí. Další skupina se týká osob, jež vystudovaly odborné učiliště. V letech 2006-2008 zaujímal největší část nezaměstnaných. Následují absolventi středního odborného učiliště, které je spojeno s odbornou školou. Jejich počet se razantně zvýšil v předchozích dvou letech. Přestože v okrese najdeme volná pracovní místa pro tyto uchazeče, problémem je nedostatečná praxe, neznalost cizích jazyků nebo nesplňují podmínku požadovaného vzdělání v oboru. Je zřejmé, že v okrese Znojmo nabídka práce nevyhovuje struktuře poptávky po práci. Problém je taky s vysokoškoly, kteří nemohou najít práci v oboru lékař nebo učitel cizích jazyků.

Graf č. 4.18: Struktura nezaměstnaných v okrese Znojmo dle vzdělání (2006-2010)

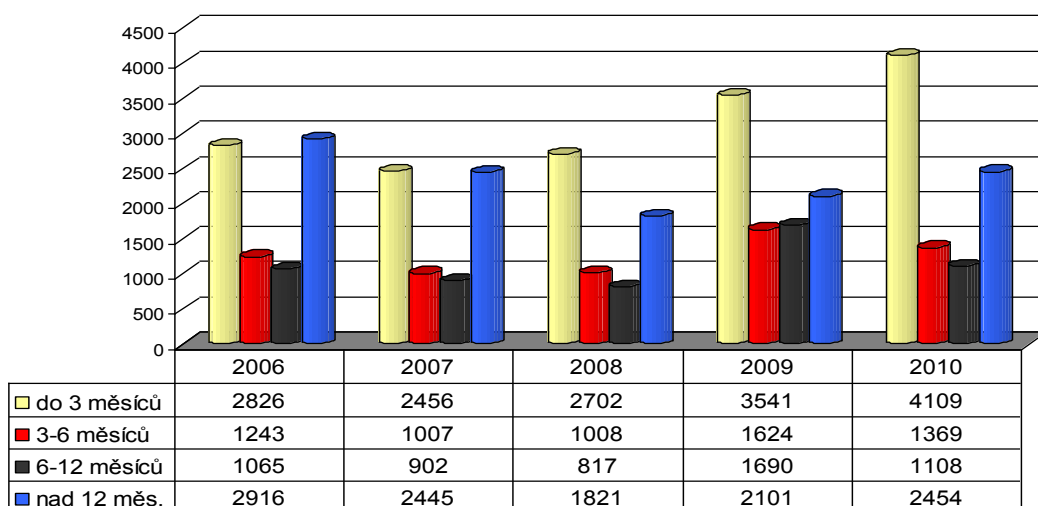
Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Znojmo: Znojmo 2011, vlastní zpracování

V příloze č. 5 je uvedena tabulka zachycující rozdělení uchazečů o zaměstnání dle KZAM k 31.12.2010. V roce 2010 bylo nejvíce evidováno nezaměstnaných řemeslníků, zpracovatelů, nekvalifikovaných pracovníků a pracovníků ve službách a obchodu. Při porovnání s poptávkou na trhu práce zjistíme, že se výrazně liší od nabídky. Největší zájem ze strany zaměstnavatelů je o řidiče, kuchaře nebo zámečníky. Současně dávají přednost zejména

kvalitní pracovní síle a stanují si přísná kritéria pro výběr zaměstnanců. Převažuje zájem o takové pracovníky, kteří mají dlouholetou praxi, znalost v oboru a pracují s PC. Problém je to zejména pro absolventy, kteří nemají možnost získat praxi a pro nekvalifikované pracovníky, jež nemají dostatečné znalosti.

Poslední částí podkapitoly je struktura nezaměstnaných v okrese Znojmo dle délky evidence na úřadu práce ve sledovaném období. Z tabulky je zřejmé, že polovina uchazečů o zaměstnání odchází z evidence během prvních šesti měsíců. Dlouhodobě má však okres Znojmo problém s osobami, kterou jsou registrovány déle než 12 měsíců. K 31.12.2010 bylo evidováno 2454 osob na úřadu práce, což je nejvíce za poslední čtyři roky.

Graf č. 4.24: Struktura nezaměstnaných v okrese Znojmo podle délky evidence na ÚP (2006-2010)

Zdroj : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Znojmo: Znojmo 2011, vlastní zpracování

4.5 Analýza vývoje a struktury nezaměstnanosti v okrese Žďár nad Sázavou

4.5.1 Charakteristika okresu Žďár nad Sázavou

Okres leží ve vrcholové části Českomoravské vrchoviny. Svou rozlohou patří mezi největší okresy v České republice. V roce 2005 došlo v tomto regionu k zásadní změně, kdy bylo vyčleněno 17 obcí ze Žďárska do okresu Brno venkov. Čímž došlo k poklesu populace a ztrátě ekonomicky aktivních obyvatel.

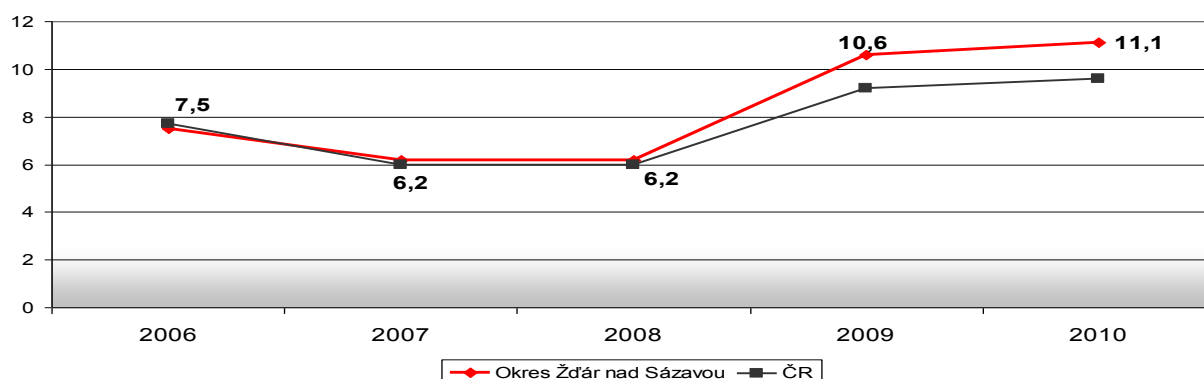
Okres je svým charakterem průmyslově zemědělský. Region se vyznačuje slabou surovinovou základnou s absencí velkých zpracovatelských závodů. Za nosná a perspektivní odvětví můžeme považovat strojírenský, potravinářský, kovodělný a dřevozpracující průmysl. Zemědělství je zaměřeno zejména na chov dobytka a rostlinnou výrobu – pěstování obilovin a brambor. Poloha regionu a omezení daná existencí chráněné krajinné oblasti oslabují rozvoj zemědělství v okrese.

Okres je specifický svou velikostí a rozdrobením sídel do mnoha malých obcí. Z tohoto důvodu se potýká s problémem strukturální a lokální disproporce nabízených volných pracovních míst a omezenou dopravní dostupností. Příznivým faktorem v okrese je výstavba průmyslových zón a snaha městských úřadů o přilákání investorů a podnikatelských subjektů do měst.

4.5.2 Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Žďár nad Sázavou

Okres Žďár nad Sázavou patří, jako předešlé okresy, mezi regiony s vyšší registrovanou mírou nezaměstnanosti ve srovnání s celorepublikovou úrovní. Po roce 2006 se dařilo snížit nezaměstnanost a po dobu dvou let ji udržet na 6,2%. V roce 2009 došlo k nárůstu o 4,4% z důvodu rušení podniků, propouštění a nedostatku volných pracovních míst. Míra nezaměstnanosti se tak dostala na 10,6%, čímž výrazně převyšuje národní úroveň. K 31.12.2010 si udržuje stále rostoucí tendenci. Celkově bylo evidováno 6863 uchazečů o zaměstnání a došlo tak meziročnímu nárůstu o 333 osob.

Graf č. 4. 20: Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Žďár nad Sázavou (v %)

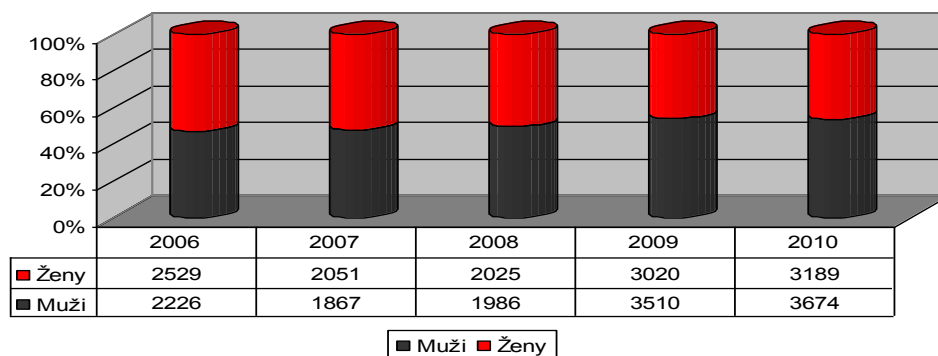

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Žďár nad Sázavou: Žďár nad Sázavou 2011, vlastní zpracování

4.2.3 Struktura nezaměstnanosti v okrese Žďár nad Sázavou

Následující kapitola je věnována struktuře nezaměstnanosti v okrese za léta 2006-2010. Tak jako u předešlých regionů je pozornost zaměřena především na nezaměstnanost podle pohlaví, věku, vzdělání, KZAM a v poslední řadě také dle délky evidence na úřadu práce. V následujícím grafu č. 4.22 je možné sledovat vývoj nezaměstnanosti u mužů a žen. Je zřejmé, že v letech 2006-2008 převažuje nezaměstnanost u žen, jejíž podíl na celkové nezaměstnanosti se pohyboval v rozmezí 51-54%. Obrat nastal v roce 2009, kdy se zvýšila nezaměstnanost mužů. Důvodem je dopad hospodářské krize, která postihla zejména odvětví stavebnictví a zpracovatelských průmysl. Jedná se tedy o profese, ve kterých více působí muži. K 31.12.2010 bylo evidováno na úřadu práce celkem 6863 uchazečů o zaměstnání, z toho 53,5% muži (tj. 3674 mužů).

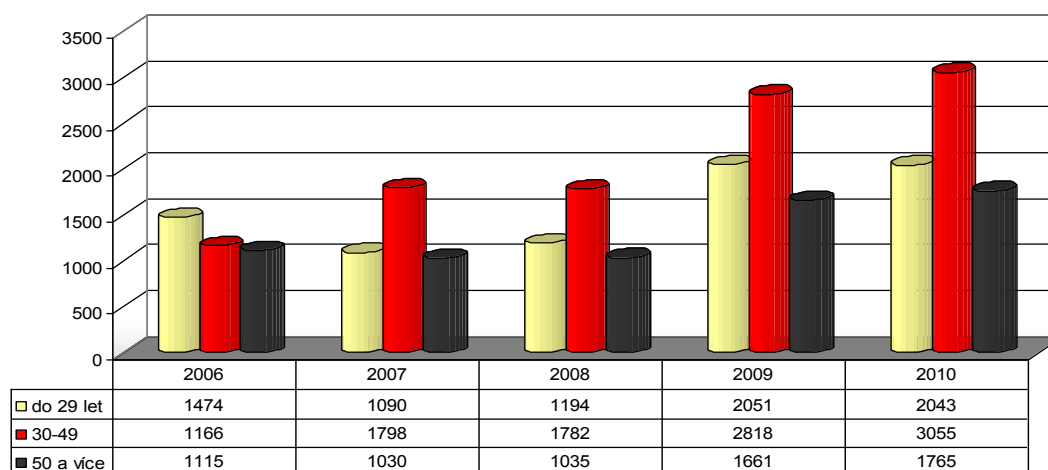
Graf č. 4.22: Struktura nezaměstnaných v okrese Žďár nad Sázavou dle pohlaví v letech 2006-2010

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Žďár nad Sázavou: Žďár nad Sázavou 2011, vlastní zpracování

Při sledování nezaměstnanosti je nutné se zaměřit také na věk uchazečů, který je rozdělen v grafu č. 4.21 do tří kategorií. Ve sledované období je možné pozorovat vysoký počet osob mladších než 29 let, kteří jsou bez práce. Oproti jiným okresům je zde rozdíl, protože mladí se řadí na druhé místo. V roce 2009 můžeme sledovat 31,4% podíl mladých na celkové nezaměstnanosti, v ostatních letech se jejich účast pohybovala v rozmezí 28-30%. Největší skupina je tvořena uchazeči ve věku 30-49 let. Jejich podíl na celkové nezaměstnanosti se pohybuje okolo 45% a měl rostoucí tendenci, výjimkou je rok 2006. V tomto roce se počet lidí bez práce ve druhé kategorii pohyboval pouze na úrovni 24,5% (tj. 1166 osob). K 31.12.2010 bylo registrováno 3055 uchazečů (44,5%) ve věku 30-49 let, během pěti let evidovat úřad práce 2,6 násobek nárůstu těchto osob. Poslední skupinu tvoří uchazeči starší než 50 let. Jejich podíl na celkové nezaměstnanosti se podílí okolo 25% a v poslední letech nebyl zaznamenán výrazný nárůst oproti jiným skupinám. V roce 2010 bylo registrováno nejvíce osob nad 50 let, avšak je nutné brát ohled také na změnu nezaměstnanosti i u ostatních skupin, které se jeví jako problémové.

Graf č. 4.21: Struktura nezaměstnaných v okrese Žďár nad Sázavou dle věku (2006-2010)

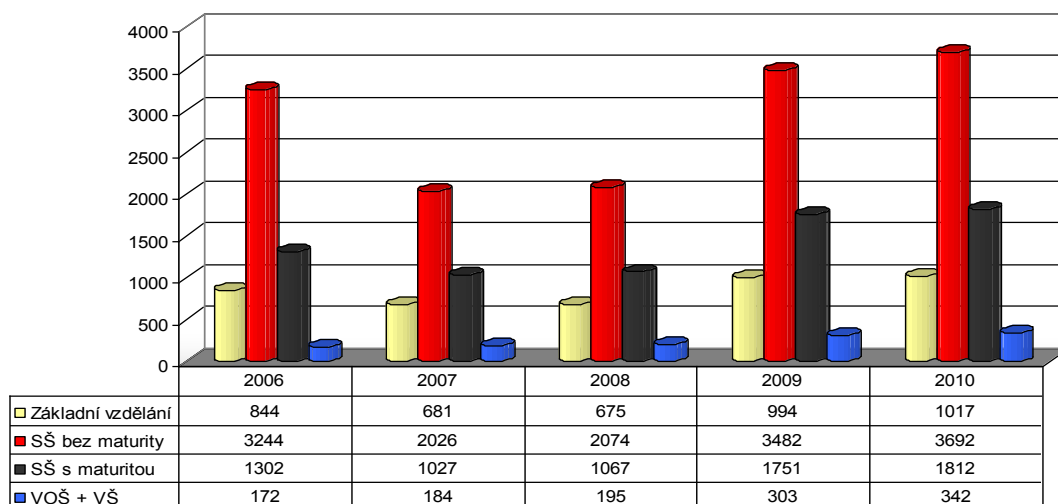

Zdroj : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Žďár nad Sázavou: Žďár nad Sázavou 2011, vlastní zpracování

Vývoj struktury nezaměstnanosti podle vzdělání se podobá ostatním vybraným venkovským okresům. Největší část, tedy nad 50%, zabírají dlouhodobě osoby se vzděláním ukončeným výučním listem. Na druhém místě najdeme středoškoláky s maturitou, jejichž podíl se pohybuje na úrovni 26%, což je nejvíce ze sledovaných okresů. Nezaměstnanost lidí

se základním vzděláním se vyvíjela na hranici 17% a můžeme sledovat jejich nárůst, který je registrován v posledních dvou letech u všech skupin. Poslední kategorií jsou vysokoškoláci a lidé s vyšší odbornou školou, které patří mezi nejmenší skupinu. Jejich podíl na celkovém počtu se ve sledovaném období pohyboval okolo 3-5%.

Graf č. 4.23: Struktura nezaměstnaných v okrese Žďár nad Sázavou dle vzdělání (2006-2010)

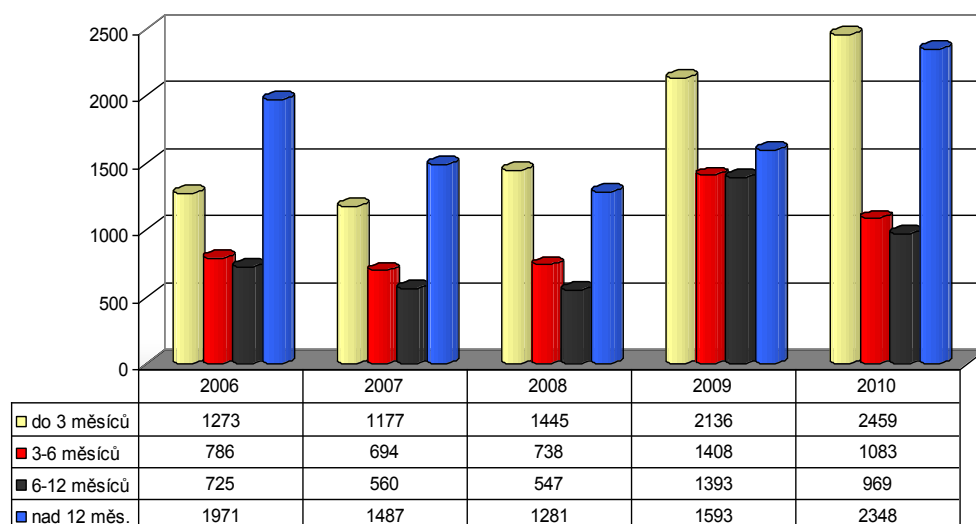

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Žďár nad Sázavou: Žďár nad Sázavou 2011, vlastní zpracování

V příloze č. 6 je možné podíl osob dle KZAM, kteří se uchází o práci . Tabulka ilustruje počet uchazečů o zaměstnání a jejich rozdělení podle profesí. Data jsou uvedena k 31.12.2010 a jedná se o výběr nejpočetnějších skupin. Z dat vyplývá, že struktura nabídky a poptávky po práci je v okrese Žďár nad Sázavou odlišná. Chybí zde dostatek volných pracovních míst zejména pro osoby s nízkou kvalifikací, prodavače, chovatele, kuchaře a mnohé další. Problém byl způsoben lokálním nedostatkem profese, i když uchazeči daného povolání v evidenci úřadu práce byli, naopak na VPM pro truhláře je absolutní nedostatek kvalifikovaných pracovníků. Mezi dlouhodobě neobsazené pracovní místa řadíme především dělnické profese (švadlena, šička, zedník, kuchař nebo číšník) a dále místa pro vysoce kvalifikované a specializované povolání typu programátor, projektant, konstruktér a další. Důvody, proč nejsou pracovní místa obsazena může být několik: omezení zdravotní způsobilosti, nevhodnost pracovní doby, špatná dopravní obslužnost, nedostatek praxe.

Polovina uchazečů o zaměstnání odchází z evidence Úřadu práce Znojmo během prvních šesti měsíců. Znepokojivý je však podíl nezaměstnaných nad 12 měsíců na celkovém počtu. K 31.12.2010 bylo evidováno 1971 osob (35%) na úřadu práce déle než jeden rok. Oproti předešlým letem došlo k nárůstu z důvodu nedostatku volných pracovních míst a nízké kvalifikace uchazečů o zaměstnání. Mnoho osob je v evidenci již počtvrté a svědčí to o existenci určité problémové skupiny, která ani opakovaně není schopna se dlouhodobě začlenit do pracovního procesu.

Graf č. 4.24: Struktura nezaměstnaných podle délky evidence na ÚP (2006-2010)

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Žďár nad Sázavou: Žďár nad Sázavou 2011, vlastní zpracování

5 Komparace vybraných ukazatelů nezaměstnanosti

5.1 Komparace vývoje nezaměstnanosti ve vybraných venkovských okresech

V následující podkapitole je věnována pozornost komparaci registrované míry nezaměstnanosti ve vybraných okresech v letech 2006-2010. Nejdříve dojde ke srovnání míry nezaměstnanosti mezi jednotlivými okresy a posléze také k porovnání s celorepublikovou registrovanou mírou nezaměstnanosti.

Na českém trhu práce se koncem roku 2008 promítly dopady hospodářské krize. Což mělo za následek prudký nárůst nezaměstnanosti v mnoha regionech, který přetrvává do současnosti. Koncem roku 2010 mohl být další růst způsoben i propouštěním ve veřejné sféře, které v roce 2010 úřady státní správy z úsporných důvodů zahájily. Tento proces však bude probíhat i v následujícím roce, a proto se předpokládá další nárůstu nezaměstnanosti. Mnoho lidí se hlásilo na úřadu práce dříve, aby se vyhnuli novým podmínkám, které platí od 1. ledna 2011.³¹ Všechny tyto uvedené faktory mohou mít vliv na nárůst nezaměstnanosti.

V následující tabulce č. 5.1 je možné sledovat vývoj míry registrované nezaměstnanosti ve vybraných venkovských okresech. U všech okresů je možné pozorovat velmi podobný vývoj, od roku 2006 registrují klesající tendenci míry nezaměstnanosti. Avšak od roku 2008 vykazují všechny regiony nárůst, který přetrvává až do konce roku 2010. Výjimkou je však okres Znojmo, který jako jediný v posledním sledovaném roce vykazuje sestupnou tendenci. Přesto se řadí na první příčku sledovaných okresů a po dobu pěti let stále registruje nejvyšší míru nezaměstnanosti (14,73%). Ve srovnání s celorepublikovou registrovanou mírou nezaměstnanosti se pouze okres Domažlice a Žďár nad Sázavou pohybovali v letech 2006-2008 pod nebo na stejné úrovni. Ostatní sledované okresy výrazně převyšují míru nezaměstnanosti České republiky. V současnosti však všechny srovnávané okresy registrují nezaměstnanost na vyšší úrovni než je národní.

³¹ Osoby, které se po 1. lednu 2011 přihlásí na úřad práce si nebudou moci k podpoře přivydělat až 4000 Kč měsíčně.

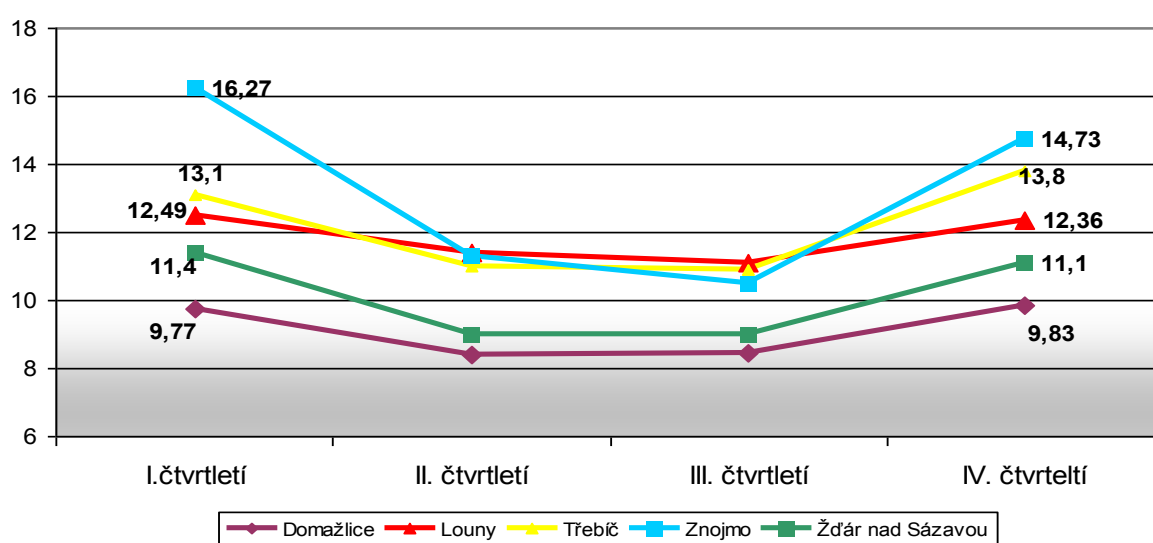
Tab. č. 4.1: Vývoj registrované míry nezaměstnanosti ve vybraných okresech (v %)

Okres	2006	2007	2008	2009	2010
Domažlice	5,14	4,62	5,58	9,61	9,83
Louny	12,10	8,90	8,84	11,70	12,36
Třebíč	11,10	8,40	8,40	12,80	13,80
Znojmo	13,61	11,53	10,80	15,38	14,73
Žďár nad Sázavou	7,50	6,20	6,20	10,60	11,10
ČR	7,70	6,00	6,00	9,20	9,60

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Domažlice, Louny, Třebíč, Znojmo, Žďár nad Sázavou, vlastní zpracování

Vybrané venkovské regiony vykazují sezónní nezaměstnanost, která má za následek nárůst uchazečů o zaměstnání zejména v zimních měsících a naopak jejich pokles v měsících letních. V grafu č. 5.1 je možné sledovat vývoj míry nezaměstnanosti každého okresu v jednotlivých čtvrtletích roku 2010. Je zřejmé, že nejvyšší míra nezaměstnanosti je registrována počátkem a koncem roku. Během letních měsíců evidují úřady práce pokles nezaměstnanosti z důvodu sezónních prací, které se vyskytují zejména ve stavebnictví či zemědělství. Sezónnost pracovního trhu se objevuje ve všech vybraných okresech, avšak nejvýrazněji se vyskytuje v okrese Znojmo, Žďár nad Sázavou a Třebíč, kdy pokles míry nezaměstnanosti se od dubna do září pohybuje okolo 2-4%.

Graf č. 5.1: Vývoj míry nezaměstnanosti v jednotlivých čtvrtletích roku 2010 (v%)

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2010. Úřad práce Domažlice, Louny, Třebíč, Znojmo, Žďár nad Sázavou, vlastní zpracování

5.2 Struktura nezaměstnaných dle pohlaví ve vybraných venkovských okresech

Následující text je zaměřen na ukazatele, které jsou používány pro hodnocení nezaměstnanosti. Podkapitola je věnována struktuře uchazečů podle pohlaví. Ve sledovaném období můžeme pozorovat změnu, která se v okresech projevila především v posledních dvou letech. V letech 2006-2008 tvořily větší část nezaměstnaných ženy, podílely se na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání v rozmezí od 51% do 54%. Od roku 2009 se ve vybraných venkovských okresech zvýšila nezaměstnanost mužů, výjimkou byl pouze okres Domažlice, kde byl tento stav registrován až v roce 2010. Ve všech okresech se podíl mužů bez práce pohyboval na úrovni 52%-53%. Důvodem je vliv hospodářská krize, který se projevil zejména ve stavebnictví či průmyslové výrobě, kde dominují především muži. Výraznou část zaměstnanců ve zdravotnictví a školství tvoří naopak ženy. A právě tyto dva sektory byly nejméně postiženy hospodářskou krizí, čímž nedošlo k tak nápadnému nárůstu nezaměstnanosti u žen, jako tomu bylo u mužů. Tabulka č. 5.2 ilustruje podíl nezaměstnaných mužů na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání. Nejvyšší podíl mužů bez práce byl zaznamenán v posledních dvou letech v okrese Žďár nad Sázavou, kde více než 55% osob je zaměstnáno právě v průmyslu. Na druhou příčku se řadí okres Louny, kde stavebnictví a zpracovatelský průmysl zaměstnával více než 40% mužů v roce 2006. Následují okresy Domažlice a Třebíč a na posledním místě je pak Znojmo. Rozdíl v nezaměstnanosti mužů se v okresech liší jen v malé míře. Výraznější odlišnost pak můžeme sledovat v období let 2006-2007, kdy se diference mezi okresy pohybuje v rozmezí od 2% až 8%. Tyto léta byla charakterizována silnou ekonomickou aktivitou a růstem vývozu, což se promítlo i na trhu práce.

Tab. č.5.2: Podíl nezaměstnaných mužů na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání (v%)

Okres	2006	2007	2008	2009	2010
Domažlice	41,16	41,78	42,66	49,48	52,95
Louny	49,10	48,00	49,50	52,30	53,30
Třebíč	43,00	44,70	45,79	52,90	52,74
Znojmo	46,00	45,30	46,00	51,75	52,28
Žďár nad Sázavou	46,00	48,00	49,50	53,80	53,53

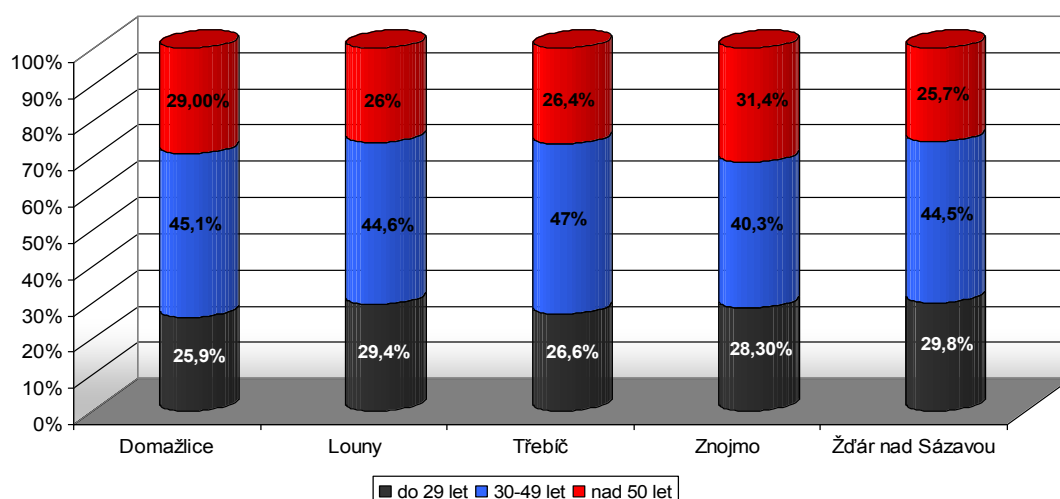
Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Domažlice, Louny, Třebíč, Znojmo, Žďár nad Sázavou, vlastní zpracování

5.3 Struktura nezaměstnaných dle věku ve vybraných venkovských okresech

Při analýze struktury nezaměstnanosti je nutné se zaměřit na věk uchazečů o zaměstnání, který je v práci rozdělen do tří kategorií. První skupinu tvoří osoby mladší než 29 let a u všech okresů ji můžeme zařadit mezi rizikové skupiny osob na trhu práce. Řadíme sem totiž i absolventy, mladistvé a uchazeče o zaměstnání bez praxe. Podíl osob ve věku do 29 let na celkovém počtu nezaměstnaných se ve všech okresech vyvíjel od 26% do 31%. Další skupina je tvořena osobami ve věku 30-49 let a jedná se o nejpočetnější kategorii. Nezaměstnaní v tomto věku mají nejvýhodnější pozici, protože již disponují určitou praxí, dovednostmi a znalostmi. Největší část zaujímají v okrese Třebíč (47% z celkového počtu nezaměstnaných) a naopak nejmenší v okrese Znojmo (40,3%). V ostatních venkovských regionech se jejich podíl na celkovém počtu uchazečů pohybuje na úrovni 45%. Do poslední kategorie řadíme osoby ve věku nad 50 let. Výraznou část na celkové nezaměstnanosti zaujímají dlouhodobě v okrese Znojmo. V roce 2007 tvořili 34% z celkového počtu nezaměstnaných, proto se úřad práce zaměřil zejména na tuto skupinu osob. V průběhu následujících dvou let se postupně podařilo snížit jejich podíl na 31,4%. Navzdory tomu je nutné dále věnovat pozornost těmto osobám, které mají často omezené možnosti při výběru pracovního místa. Další okres, který řadíme na druhé místo dle podílu starších osob (29%) na celkové nezaměstnanosti, je okres Domažlice. Tento region zaznamenal tuto problematiku zejména v 2007. Zaměříme-li se na ostatní venkovské okresy můžeme sledovat u všech podobný vývoj, podíl uchazečů nad 50 let se pohybuje v rozmezí od 26% do 30% (v letech 2006-2010). I v těchto okresech však tvoří rizikovou skupinu na trhu práce a pomocí aktivní politiky zaměstnanosti jsou umisťováni zejména na společensky účelná pracovní místa či veřejně prospěšné práce.

V následujícím grafu č. 5.2 je možné sledovat složení nezaměstnaných dle věku k 31.12.2010. Největší část uchazečů o zaměstnání ve věku do 29 let najdeme v okrese Žďár nad Sázavou, kde se tyto osoby podílí 29,8% na celkovém počtu uchazečů. Naopak nejnižší podíl (25,9%) byl evidován v Domažlicích. Při srovnání osob ve věku 30 až 49let se na první místo řadí okres Třebíč a na poslední pak okres Znojmo. Poslední pozorovanou kategorií jsou nezaměstnaní nad 50 let, kteří převládají tak jako v ostatních letech právě v okrese Znojmo.

Graf č. 5.2: Struktura nezaměstnanosti dle věku k 31.12.2010 v jednotlivých okresech

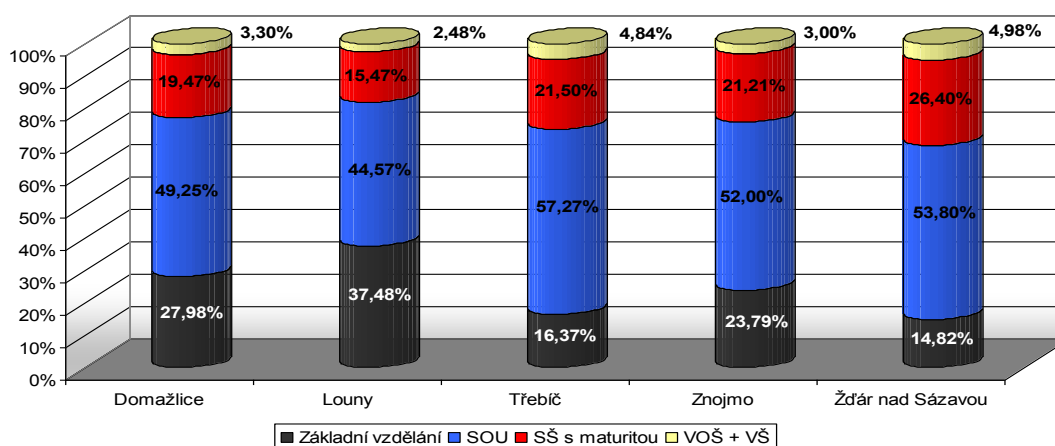
Zdroj : Analýza vývoje trhu práce za rok 2010. Úřad práce Domažlice, Louny, Třebíč, Znojmo, Žďár nad Sázavou, vlastní zpracování

5.4 Struktura nezaměstnaných dle vzdělání ve vybraných venkovských okresech

Tato podkapitola je věnována struktuře nezaměstnaných dle dosaženého vzdělání. Nejdříve je pozornost zaměřena na osoby, které mají jen základní vzdělání a disponují tak žádnou či nízkou kvalifikací. Okresy Domažlice, Louny a Znojmo dosahují největšího počtu takových uchazečů. Přitom největší problém s nezaměstnaností těchto osob má okres Louny, přestože se mu daří snižovat jejich podíl na celkové nezaměstnanosti. V roce 2006 tvořili 44,68% nezaměstnaných, o pět let později se podařilo snížit jejich podíl na 37,47%. Avšak i tak se okres Louny řadí na první místo při srovnání s ostatními sledovanými venkovskými okresy. Shodný vývoj eviduje okres Domažlice, dochází zde také k poklesu registrovaných osob se základním vzděláním. K 31.12.2010 bylo evidováno 27,98% těchto uchazečů, což bylo nejméně za posledních pět let (rok 2006 36%). Další rizikovou skupinu tvoří osoby se středním odborným učilištěm. Dlouhodobě zaujímají více než 53% v okrese Třebíč nebo Žďár nad Sázavou. Při bližším sledování vývoje těchto uchazečů ve vybraných okresech je možné konstatovat, že se podílí na celkové nezaměstnanosti v největší míře (viz příloha č.7). V okrese Žďár nad Sázavou a Třebíč tvoří druhou největší skupinu osoby se středoškolským vzděláním (po středním odborném učilišti). V uvedeném grafu č. 5.3 jsou uchazeči o zaměstnání rozdělení dle dosaženého vzdělání v jednotlivých okresech k 31.12.2010. Největší podíl nezaměstnaných se základním vzděláním je registrováno v okrese Louny a naopak nejnižší pak v okrese Žďár nad Sázavou. Druhou kategorii tvoří osoby s výučním listem, kteří celkově tvoří největší část nezaměstnaných ve všech porovnávaných okresech. Avšak

nejrizikovější skupinou jsou v okrese Třebíč, kde zaujímají 57,27% z celkového počtu uchazečů o zaměstnání. Středoškoláci se v okresech podílí na nezaměstnanosti v rozmezí 16%-27%. Nejvyšší míra je však registrována ve Žďáru nad Sázavou, kde zaujímají 26,4% z celkového počtu osob bez práce. Zanedbatelnou kategorií jsou osoby s dosaženým vysokoškolským vzděláním, jež tvoří nejmenší část v rozmezí 2,5%-5%.

Graf č. 5.3: Struktura nezaměstnanosti dle vzdělání k 31.12.2010 v jednotlivých okresech

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2010. Úřad práce Domažlice, Louny, Třebíč, Znojmo, Žďár nad Sázavou, vlastní zpracování

5.5 Struktura nezaměstnaných dle KZAM ve vybraných venkovských okresech

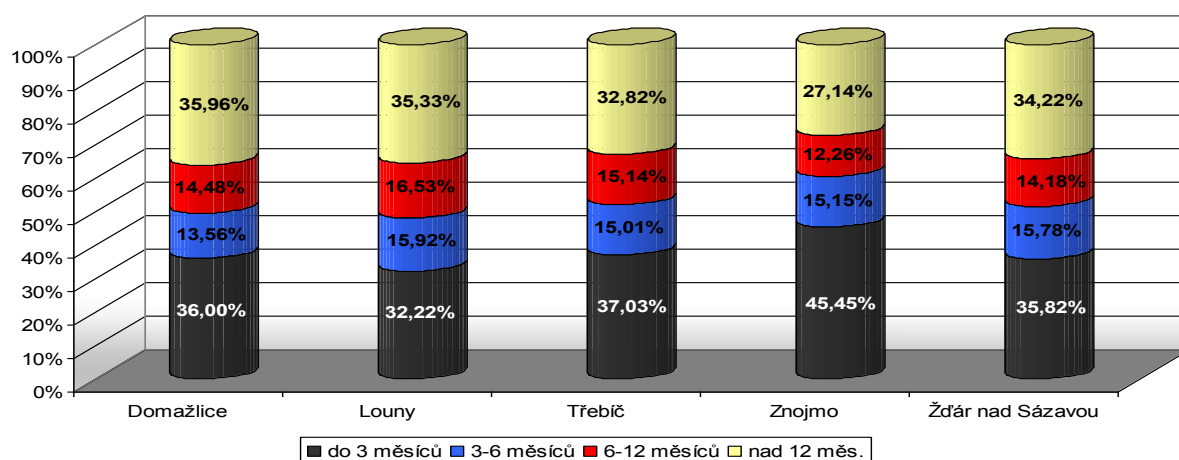
Při srovnání nezaměstnaných dle KZAM je možné sledovat dvě skupiny povolání, které se ve všech vybraných okresech řadí mezi nejpočetnější. V příloze č.8 je uvedena tabulka ilustrující podíl nezaměstnaných dle KZAM k 31.12.2010 ve všech venkovských okresech. První největší kategorií je třída Pomocných a nekvalifikovaných pracovníků, kteří zaujímají největší podíl na celkové nezaměstnanosti v okresech Žďár nad Sázavou, Znojmo a Domažlice. Na všech regionálních trzích práce je velký nedostatek volných pracovních míst zejména pro pomocné a nekvalifikované pracovníky. V okrese Domažlice připadá dokonce 176 osob na 1 VPM v této kategorii. Další nejpočetnější skupinou je třída č.7 Řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, opraváři. Největší část tvoří v okrese Louny a Třebíč. Následují pracovníci v oblasti obchodu, s jejichž nezaměstnaností se potýká okres Třebíč, kde se o jedno pracovní místo uchází 159 osob. Naopak nejnižší podíl zaujímají zákonodárci, vedoucí či vědečtí a odborní pracovníci. Jedná se totiž o osoby s vysokoškolským vzděláním a vysoce kvalifikované uchazeče. Je zřejmé, že okresy se potýkají se strukturální nezaměstnaností. Při

bližším porovnání nabídky a poptávky na trhu práce můžeme konstatovat, že jejich struktura je odlišná. Mezi hlavní důvody disproporce mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce u nesezónních profesí řadíme především omezení zdravotní způsobilosti, nevhodnost pracovní doby, špatná dopravní obslužnost nebo chybějící praxe.

5.6 Struktura nezaměstnaných dle délky evidence na úřadu práce

Poslední podkapitola je zaměřena na délku evidence uchazečů na úřadu práce. U všech okresů většinou platí, že polovina nezaměstnaných odchází z evidence úřadu práce během prvních šesti měsíců. Znepokojivý je však počet osob, jež jsou registrovány déle než 12 měsíců (viz příloha č.9). Problémy s touto skupinou uchazečů měly v letech 2006-2007 především okresy Třebíč (okolo 43% dlouhodobě nezaměstnaných) a Louny (45%). Ostatní regiony se potýkaly v průměru s 38% nezaměstnaných déle než 12 měsíců. V následujících dvou letech se všem okresům dařilo podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkovém počtu uchazečů úspěšně snižovat. Výrazný nárůst pak nastal v roce 2010. Grafu č. 5.4 ilustruje strukturu nezaměstnaných v jednotlivých okresech dle délky evidence na příslušném úřadu práce k 31.12.2010. Koncem tohoto roku bylo v okrese Domažlice, Louny a Žďár nad Sázavou evidováno asi 35% nezaměstnaných déle než 12 měsíců. A v okrese Louny byl jejich podíl dokonce vyšší než osob, které byly v evidenci méně než 3 měsíce.

Graf č. 5.3: Struktura nezaměstnanosti dle délky evidence na ÚP k 31.12.2010 v jednotlivých okresech

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2010. Úřad práce Domažlice, Louny, Třebíč, Znojmo, Žďár nad Sázavou, vlastní zpracování

5.7 Výsledky komparace vybraných venkovských okresů

V předchozích podkapitolách došlo ke komparaci míry nezaměstnanosti a jejích ukazatelů ve vybraných venkovských okresech. Nejdříve byla porovnávána míra nezaměstnanosti mezi jednotlivými okresy. Nejvyšší míra nezaměstnanosti je dlouhodobě registrována v okrese Znojmo. Při porovnání s celorepublikovou mírou se všechny okresy s výjimkou Domažlicka dlouhodobě pohybují nad národní úrovní. Okres Domažlice ji přesahuje pouze v posledních dvou letech. Při bližším sledování míry nezaměstnanosti v jednotlivých měsících bylo zjištěno, že ve všech okresech se objevuje sezónní nezaměstnanost. Projevuje se zejména snížení počtu uchazečů o zaměstnání v jarních a letních měsících a naopak nárůstem koncem roku. Důvodem je především zvýšení zaměstnanosti v zemědělství či stavebnictví. Nejvýraznější výkyvy jsou registrovány v okrese Znojmo.

Následně došlo ke komparaci vývoje počtu nezaměstnaných podle pohlaví. V letech 2006-2008 převažuje nezaměstnanost žen. Změna nastala v posledních dvou letech, kdy nejvýraznější rozdíl byl evidován v roce 2009 v okrese Žďár nad Sázavou, kde 53,80% uchazečů o zaměstnání tvořili muži. Rizikovou skupinou na regionálním trhu práce jsou osoby nad 50 let. Největší podíl těchto osob (34,58%) registroval k 31.12.2007 úřad práce v Domažlicích. V roce 2010 se s tímto problémem potýkal největší měrou okres Znojmo, kde 31% nezaměstnaných tvořily osoby ve věku nad 50 let. Při analýze nezaměstnaných dle dosaženého vzdělání ve všech okresech převládá skupina osob bez maturity. Dlouhodobě však největší část zabírají v okrese Třebíč. V roce 2010 se vyučení podíleli na celkové nezaměstnanosti 57,27%. Další výraznou kategorií jsou uchazeči, kteří dokončili pouze základní školu. Značné problémy způsobují okresu Louny a Znojmo, jedná se totiž o málo kvalifikovanou a obtížně umístitelnou pracovní sílu. K 31.12.2010 evidoval úřad práce v Lounech 37,47% osob se základním vzděláním. Problém se zaměstnaností středoškoláků má pak okres Žďár nad Sázavou, který vykazuje nejvyšší podíl těchto osob z vybraných venkovských okresů. Okres Louny dlouhodobě bojuje s nezaměstnaností delší než 12 měsíců. Přestože se mu ji daří snižovat, stále zaujímá druhou příčku mezi vybranými okresy. Vyšší podíl nezaměstnaných déle než rok (35,96%) evidoval v roce 2010 úřad práce Domažlice.

Tabulka č. 5.3: Výsledné shrnutí komparace vybraných venkovských okresů

Nejvyšší registrovaná míra nezaměstnanosti		Znojmo
Nejnižší registrovaná míra nezaměstnanosti		Domažlice
Nejvyšší míra nezaměstnanosti mužů		Žďár nad Sázavou
Sezónní nezaměstnanost		Znojmo
Dlouhodobá nezaměstnanost		Domažlice
Největší podíl osob dle vzdělání	základní vzdělání	Louny
	SOU	Třebíč
	SOŠ, SŠ	Žďár nad Sázavou
Největší podíl osob dle věku	do 29 let	Třebíč
	30-49 let	Žďár nad Sázavou
	nad 50 let	Znojmo

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2010. Úřad práce Domažlice, Louny, Třebíč, Znojmo, Žďár nad Sázavou, vlastní zpracování

6 Návrhy a doporučení

V současnosti se vybrané venkovské okresy potýkají s nezaměstnaností přesahující celorepublikovou úroveň. Charakteristickými rysy zvolených okresů jsou rozdrobenost do menších obcí, špatná dopravní obslužnost, nedostatek volných pracovních míst, neochota uchazečů stěhovat se za prací, sezónnost regionálních trhů práce a nesoulad struktury a charakteru poptávky po práci se skladbou uchazečů o zaměstnání. Všechny tyto faktory se odrážejí ve vývoji a struktuře nezaměstnanosti. Tato kapitola je věnována souboru návrhů a opatření, které by mohla vést ke snížení nezaměstnanosti ve vybraných okresech. Nejdříve jsou uvedeny společná opatření, které se týkají všech venkovských okresů. Posléze jsou pro každý venkovský region navrženy zvláštní opatření na základě jeho nedostatků, které byly zjištěny z provedené komparace v předešlé kapitole.

6.1 Společné návrhy a opatření pro vybrané venkovské okresy

V této podkapitole jsou uvedeny všeobecné návrhy a doporučení, které se týkají všech sledovaných okresů. Všechny okresy vykazují nedostatek volných pracovních míst, problém s rizikovými skupinami na trhu práce a nedostatečně využívají svůj potenciál.

Tvorba nových pracovních míst a podpora OSVČ

Všechny vybrané okresy uplatňují nástroje aktivní politiky zaměstnanosti k tvorbě nových pracovních míst. K těmto účelům využívají veřejně prospěšné práce a společensky účelná pracovní místa. Soustřeďují se tak zejména na mladistvé, starší osoby, dlouhodobě nezaměstnané a na osoby dotčené hospodářskou krizí. Přestože pracovních míst pro tyto osoby roste, není to dostačující a nárůst nezaměstnanosti stále převyšuje růst pracovních míst. V současnosti mají možnost osoby, které mají problém s uplatněním na trhu práce a rozhodnou se podnikat, získat příspěvek na podnikání a překlenovací příspěvek. Problém však spočívá v tom, že nárok na tuto pomoc má jen určitá skupina osob. Pro rozvoj podnikání by bylo vhodné umožnit výhody ve větším měřítku. Další pomoc by se mohla týkat zvýhodněných úvěrů pro začínající podnikatele nebo dotací ve spolupráci s vedením jednotlivých obcí či měst. Vhodné by bylo také nabídnout těmto osobám poradenství, které by se týkalo oblasti účetnictví a financí.

Motivace rizikových skupin na trhu práce

Do rizikových skupin na vybraných regionálních trzích práce spadají především osoby ve věku nad 50 let, méně kvalifikované, dlouhodobě evidované na úřadu práce či absolventi. Pro začlenění do pracovního poměru by bylo vhodné využít nástroj aktivní politiky zaměstnanosti – rekvalifikace. Absolvováním takového kurzu má uchazeč o zaměstnání možnost získat novou kvalifikaci či zvýšit a rozšířit dosavadní znalosti a zkušenosti. Všechny úřady práce zvolených okresů nabízí tuto příležitost, často se však setkávají s negativním přístupem ze strany nezaměstnaných. V tomto případě je nutný individuální přístup, pokusit se vyhovět klientovým požadavkům s přihlédnutím k možnostem uplatnění na trhu práce.

Podpora přílivu nových investorů do okresu

Jednotlivé okresy se od sebe liší, avšak všechny disponují určitými pozitivy ať z hlediska polohy, přírodních či kulturních podmínek nebo levné pracovní síly. Podpora vstupu nových investorů do regionu může přinést nové pracovní místa, oživení regionu a také růst mzdové úrovně. Vše je však podmíněno určitými výhodami, které je daný okres či stát ochoten nabídnout. Přilákání nových investorů může být formou úlev na daních, dotací za každé nové pracovní místo, finanční výpomoci nebo se podílet na nákladech na rekvalifikace zaměstnanců. V okresech se nachází množství míst tzv. „brownfields“. Jedná se o opuštěná území s rozpadajícími se obytnými budovami, nefunkčními průmyslovými zónami nebo nevyužitými stavbami. Investoři se však setkávají s řadou rizik, které s sebou nese zájem o investice do brownfields. Řadíme sem složitost projektu a financování, vysoké náklady nebo možnost ekologických rizik. V současnosti je možné získat dotace Evropské unie na regeneraci těchto objektů, avšak je nutné pomoc více rozšířit. Zájem o tyto místa je stále malý a je nutné vykompenzovat alespoň z části vzniklé náklady.

6.2 Návrhy pro okres Domažlice

Okres Domažlice registruje nejnižší míru nezaměstnanosti z vybraných venkovských okresů. Přesto se potýká s problémem nedostatečné dopravní obslužnosti, poklesem zaměstnanosti v zemědělství, nedostatkem finančních prostředků pro rozvoj regionu a oslabeným zájmem zahraničních investorů. Na základě dat zpracovaných v předešlé kapitole

bylo zjištěno, že okres v porovnání s ostatními registruje největší podíl nezaměstnaných evidovaných na úřadu práce déle než 12 měsíců z celkového počtu uchazečů o zaměstnání. S nezaměstnaností těchto osob souvisí výše zmíněné faktory týkající se situace v okrese. Problémem je zejména nedostatečná dopravní obslužnost, starší uchazeči často nevlastní řidičský průkaz nebo dopravní prostředek. Mnoho z nich také působilo v zemědělství a v důsledku úpadku tohoto odvětví v okrese přišli o práci. Pro osoby nad 50 let je vhodné zařazení do rekvalifikací, čímž jím bude umožněno získat řidičský průkaz nebo změnit kvalifikaci a tím zvýšit své šance na trhu práce. Na základě struktury poptávky po práci by bylo vhodné zaměřit se na kurzy jako jsou základy podnikání, účetnictví, práce s počítačem, obsluha vysokozdvizného vozíku nebo svářeč kovů.

6.3 Návrhy pro okres Louny

Okres Louny se nachází v blízkosti hlavního města Prahy, které leží v dojezdové vzdálenosti a poskytuje tak příležitosti pro nezaměstnané. Problém však spočívá v nekvalifikované pracovní síle, která se na celkové nezaměstnanosti podílí 37,5%. Jedná se o uchazeče s nedokončeným nebo základním vzděláním. Problémem této skupiny uchazečů je absence odborného vzdělání v jakémkoliv oboru, která je navíc podpořena také absencí pracovní praxe. Stávají se tak skupinou nejhůře umístitelných osob na regionálním trhu práce. Pro zvýhodnění jejich postavení je vhodné použít nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Rekvalifikace se jeví jako nejlepší cesta pro získání vyšší kvalifikace a znalostí. V první řadě je nutná osobní konzultace uchazeče s poradcem a posléze výběr z nabízených projektových aktivit. Při volbě rekvalifikačního kurzu je nebytností přihlídnout také k požadavkům zaměstnavatelů. Úspěšným absolvováním kurzu se pak zvyšují šance uchazeče začlenit se na trh práce.

6.4 Návrhy pro okres Třebíč

Okres Třebíč se potýká s nezaměstnaností osob ve věku do 29 let a vzděláním bez maturity. Vykazuje největší podíl těchto nezaměstnaných z vybraných venkovských okresů. Z tohoto důvodu je pozornost věnována právě této skupině uchazečů. Nezaměstnanost se tedy opět týká pracovní síly, která disponuje nízkou kvalifikací a z hlediska věku nedostatečnou praxí a často také absencí pracovních návyků. Řešením jsou již zmíněné rekvalifikační kurzy

a poradenství. V okrese je nutné přihlédnout k poptávce po pracovní síle a nabízet kurzy jako základy podnikání, účetnictví, pracovník v sociálních službách, pečovatel o dítě ve věku 3-15let nebo obsluha osobního počítače. Právě tyto profese jsou v okrese nejčastěji žádány a vhodná by byla i propagace kurzů na získání řidičského oprávnění z důvodu nedostatečné dopravní obslužnosti v regionu. Nezaměstnanost výrazně ovlivnil zánik velkých firem, které nabízely stovky pracovních míst. Rozhodující zaměstnavatelé jsou soustředěni zejména v okresním městě, což je nevyhovující pro osoby bez práce žijící v periferiích okresu. Vhodné by bylo zaměřit podporu na malé a střední podniky a osoby samostatně výdělečně činné formou dotací, zvýhodněných úvěrů a poradenství.

6.5 Návrhy pro okres Znojmo

Okres Znojmo se dlouhodobě potýká s vysokou mírou nezaměstnanosti a řadí se tak na první příčku srovnávaných okresů. Také patří mezi regiony, kde můžeme najít nejvýraznější kolísání nezaměstnanosti v průběhu roku. Dalším charakteristickým rysem Znojemska je vysoký podíl nezaměstnaných osob ve věku nad 50 let. Veškeré nedostatky byly zjištěny v předešlé kapitole při komparaci zvolených venkovských okresů. Výrazný vliv na malý počet pracovních míst má absence velkých podniků a poměrně nízké zprůmyslnění regionu. Průmysl je koncentrován zejména do Znojma a jeho blízkého okolí. Nedostatek pracovních míst pak evidují zejména okrajové mikroregiony, které jsou orientovány především na zemědělství, lesnictví a turismus. Okres zaujímá výhodnou polohu, což by mohlo mít podstatný vliv na oživení regionálního trhu práce. Vhodné by bylo podporovat podnikatele a malé podniky soustředící se v oblasti obchodu, pohostinství či turismu. Dále pak využívat možnost pracovních příležitostí v sousedním Rakousku. A v neposlední řadě přilákat zahraniční investory například úlevou na daních nebo dotacemi za každé nové pracovní místo. Okres totiž nabízí mnoho výhod a lákadel právě pro zahraniční zaměstnavatele. Řešením pro snížení nezaměstnanosti osob nad 50 let je umístění uchazečů pomocí nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, především na veřejně prospěšné práce a společensky účelná pracovní místa. Dalším opatřením může být zvýšení a rozšíření jejich kvalifikace pomocí rekvalifikačních kurzů se zaměřením na cizí jazyky a práci na počítačem. Současně je nutný individuální přístup a přesvědčení, že právě změna kvalifikace není ztrátou času a pomocí motivačních programů zvyšovat sebevědomí těchto uchazečů o zaměstnání.

6.6 Návrhy pro okres Žďár nad Sázavou

V okrese Žďár nad Sázavou se vyskytuje nadbytek pracovní síly se středoškolským vzděláním, zejména s administrativním zaměřením. Naopak se objevuje deficit kvalifikovaných dělnických pracovníků pro strojírenskou výrobu. V první fázi by měl úřad práce více informovat žáky základních škol o možné nabídce práce a efektivně je ovlivnit v rozhodování při výběru střední školy či učiliště. Dále rozšířit rekvalifikační kurzy se zaměřením na strukturu poptávky po práci a docílit tak potřebné změny kvalifikace pracovní síly. V okrese Žďár nad Sázavou je vysoká nabídka pracovních míst pro kuchaře nebo číšníky a na strojírenské profese typu strojní zámečník, frézař, obráběč kovů nebo nástrojář. Okres z hlediska polohy skýtá možnosti také v oblasti cestovního ruchu a turistiky nejen v letních měsících, ale díky vhodným sněhovým podmínkám také v zimním období. Přesto nejsou tyto možnosti dostatečně využity. Tak jako ve Znojmě, i v tomto okrese se objevuje další příležitost rozvoje odvětví, které je opomíjeno. Souvisí s rozvojem podnikání, proto je vhodné se zaměřit na podporu osob samostatně výdělečně činných.

7 ZÁVĚR

V diplomové práci byla provedena analýza a komparace míry a struktury nezaměstnanosti v okresech Domažlice, Louny, Třebíč, Znojmo a Žďár nad Sázavou. Tyto regiony byly vybrány na základě kritérií, z nichž můžeme usuzovat, že se jedná o venkovské oblasti. Pro definici venkovského prostoru bylo v práci aplikováno vymezení podle OECD, podle počtu obyvatel v obcích (do 2000 obyvatel), kritérium krajinného pokryvu a pro potřeby analýzy a poznání souvislostí byly zvoleny čtyři kritéria pro typologii venkova. Společným rysem zvolených okresů je rozdrobenost do menších obcí, nevyhovující dopravní obslužnost, nedostatek volných pracovních míst, sezónní práce, útlum zaměstnanosti v zemědělství a nedostatečné sociální služby v menších obcích.

Z provedené analýzy vyplývá, že vybrané venkovské okresy registrují v posledních dvou letech nárůst nezaměstnanosti, která se pohybuje nad celorepublikovou úrovní. Na první příčku se řadí Znojemsko, které evidovalo k 31.12.2010 míru nezaměstnanosti ve výši 14,73%. Při posouzení vývoje nezaměstnanosti v jednotlivých měsících bylo zjištěno, že ve všech okresech se objevuje sezónní nezaměstnanost. Projevuje se zejména snížením počtu uchazečů o zaměstnání v jarních a letních měsících a naopak nárůstem v zimním období. Důvodem je především zvýšení zaměstnanosti v zemědělství či stavebnictví. Také můžeme sledovat zvýšení nezaměstnanosti zejména u mužů, důvodem je vliv hospodářské krize, který se projevil v sektorech stavebnictví a průmyslové výroby. A tedy v odvětvích, kde převažuje zaměstnanost mužů.

Při sledování struktury uchazečů o zaměstnání se jeví jako problémové zejména osoby nad 50 let, nedostatečně kvalifikované, dlouhodobě evidované na úřadu práce a mladiství. Nejčastějším řešením pro opětovné začlenění těchto osob do pracovního poměru jsou rekvalifikace. Umožní totiž získat kvalifikaci v oboru, který je poptáván. Úřady práce vybraných okresů využívají tyto i další nástroje aktivní politiky zaměstnanosti pro snížení nezaměstnanosti.

Pro oživení venkovských okresů je vhodná podpora investorů formou úlev na daních, dotací za každé nové pracovní místo či finanční výpomocí. V okresech se nachází mnoho opuštěných míst tzv. „brownfields“, která by se dala využít k výstavbě průmyslových zón.

Investice do takových míst s sebou však nese řadu rizik, které budou investorovi vykompenzovány až v budoucnosti. Z tohoto důvodu je nutné poskytnout jim takovou pomoc, která bude mít za následek větší zájem o tzv. brownfields.

Venkov představuje většinu našeho území, a proto rozvoj této oblasti musí být v popředí zájmu naší společnosti. V budoucnu by měla být venkovskému prostoru věnována větší pozornost zejména z pozice státu. Pomoc by se měla aplikovat individuálně podle konkrétních potřeb dané obce nebo okresu ve spolupráci se zástupci na obecní či krajské úrovni.

POUŽITÁ LITERATURA

Odborná literatura

BINEK, Jan a kol. *Venkovský prostor a jeho oživení*. 1. vyd. Brno: Georgetown, 2007. 140 s. ISBN 80-251-19-5.

BROŽOVÁ, D. *Společenské souvislosti trhu práce*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2003. 140 s. ISBN 80-86429-16-4.

HANČLOVÁ, Jana a kolektiv. *Modelování a klasifikace regionálních trhů práce*. 1.vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská – technická univerzita Ostrava, 2002. 147 s. ISBN 80-248-0220-1.

HRABÁNKOVÁ, M.; TRNKOVÁ, V. *Hodnocení území z pozice agrární regionální politiky a rozvoje venkova. Výzkumná studie č. 35*. Praha: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, 1996. 82 s. ISBN 80.85898-42-X.

MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 2. rozšířené vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1998. 172 s. ISBN 80-901424-9-4.

ŠIMEK, M. *Ekonomie trhu práce A*. 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská – technická univerzita Ostrava, 2007. 171 s. ISBN 80-248-1416-2.

VÁCLAVÍKOVÁ, A. a kolektiv. *Problematika trhu práce a politiky zaměstnanosti*. 1. vyd. Opava: OPTYS, spol. s r.o., 2009. 147 s. ISBN 978-80-85819-76-2.

Internetové zdroje

Asociace svobodných odborů. *Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2009*. [online]. 2010, [cit. 2011-03-10] Dostupné z WWW: <<http://www.ospzv-aso.cz/data/101112stav2009.pdf>>.

ČSÚ. *Charakteristika okresu a vývoj sídlení struktury*. . [online]. 2010, [cit. 2011-03-22]. Dostupný z WWW: <[http://www.czso.cz/xp/edicniplan.nsf/t/C70042C2BF/\\$File/13-322103a1.pdf](http://www.czso.cz/xp/edicniplan.nsf/t/C70042C2BF/$File/13-322103a1.pdf)>.

ČSÚ. *Charakteristika okresu Louny*. . [online]. 2010, [cit. 2011-03-06]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/okres_louny>.

ČSÚ. *Charakteristika okresu Znojmo*. . [online]. 2010, [cit. 2011-03-06]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/xb/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_znojmo>

ČSÚ. *Počet obcí a obyvatel podle velikostních skupin obcí*. [online]. 2010, [cit. 2011-03-10]. Dostupný z WWW: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=RSO5032PU_OK&vo=null>.

ČSÚ. *Postavení venkova v Jihomoravském kraji*. [online]. 2009, [cit. 2011-01-14]. Dostupné z WWW: <[http://www.brno.czso.cz/xb/edicniplan.nsf/t/41004D2F6B/\\$File/64136109.pdf](http://www.brno.czso.cz/xb/edicniplan.nsf/t/41004D2F6B/$File/64136109.pdf)>.

PERLÍN, R. *Venkov, typologie venkovského prostoru*. [online]. 2010, [cit. 2011-01-13]. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/reforma/perlin.pdf>>.

Portál MPSV. *Analýza vývoje na trhu práce Znojmo za rok 2006-2010*. [online]. 2010, [cit. 2011-03-10]. Dostupné z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/local/zn_info/vyr_zprava/rocní_zprava_uradu_prace_znojmo.doc>.

Portál MPSV. *Analýza vývoje na trhu práce Domažlice za rok 2006-2010*. [online]. 2010, [cit. 2011-03-10]. Dostupné z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/local/vyr_zprava/rocní_zprava_uradu_prace_domazlice.doc>.

Portál MPSV. *Analýza vývoje na trhu práce Třebíč za rok 2006-2010*. [online]. 2010, [cit. 2011-03-10]. Dostupné z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/local/zn_info/rocní_zprava_uradu_prace.doc>.

Portál MPSV. *Analýza vývoje na trhu práce Louny za rok 2006-2010*. [online]. 2010, [cit. 2011-03-10]. Dostupné z WWW: < http://portal.mpsv.cz/sz/local/zn_info/vyr_zprava/rocní_zprava_uradu_prace.pdf >.

Portál MPSV. *Zpráva o situaci na trhu práce Žďár nad Sázavou za rok 2006-2010*. [online]. 2010, [cit. 2011-03-10]. Dostupné z WWW: < http://portal.mpsv.cz/sz/local/zn_info/rocní_zprava_uradu_prace.pdf >.

Portál MMR. *Strategie regionálního rozvoje České republiky na roky 2007-2013*. [online]. 2010, [cit. 2011-01-06]. Dostupné z WWW: < <http://www.mmr.cz/getdoc/f77e14bc-2c26-4884-9fda-b47c24a5294b/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky-pro> >.

SEZNAM ZKRATEK

č. – číslo

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

KZAM – klasifikace zaměstnání

LAU - Local Administrative Units

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

SO – střední odborná škola

SŠ – střední škola

VPM – volné pracovní místo

VO – vyšší odborná škola

VŠ – vysoká škola

ZŠ – základní škola

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že:

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 -školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 21.4.2011

.....
jméno a příjmení studenta

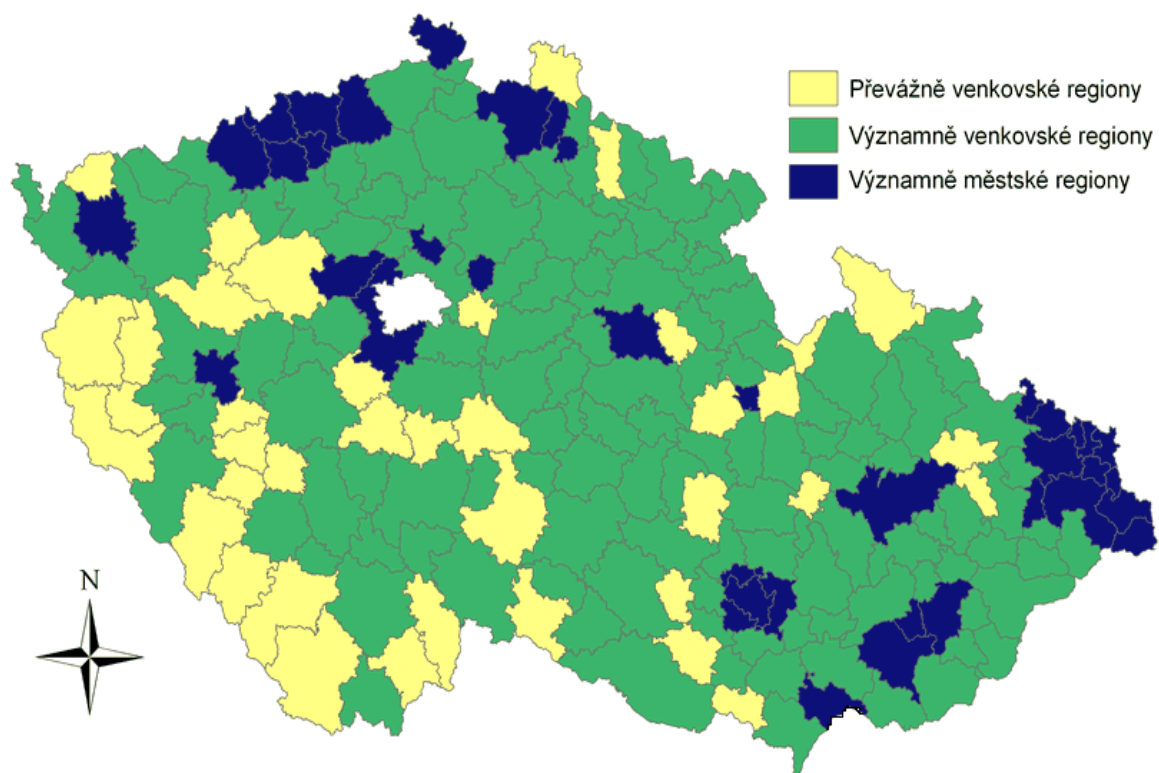
Adresa trvalého pobytu studenta:

Nádražní 526, 696 11 Mutěnice

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Zastoupení regionů podle typologie OECD na území ČR.....	66
Příloha č. 2: Počet obcí a obyvatel podle velikostních skupin obcí k 31. 12. 2009	67
Příloha č. 3: Struktura nezaměstnaných dle KZAM v okrese Domažlice k 31.12.2010.....	68
Příloha č. 4: Struktura nezaměstnaných dle KZAM v okrese Třebíč k 31.12.2010.....	68
Příloha č. 5: Struktura uchazečů o zaměstnání dle KZAM v okrese Znojmo k 31.12.2010....	69
Příloha č. 6: Struktura uchazečů dle KZAM v okrese Žďár nad Sázavou k 31.12.2010	69
Příloha č. 7: Podíl nezaměstnaných osob se SOU na celkovém počtu (v %)	70
Příloha č. 8: Struktura nezaměstnaných dle KZAM v okresech k 31.12.2010	70
Příloha č. 9: Podíl nezaměstnaných osob registrovaných úřadem práce déle než 12 měsíců ..	70

Příloha č.1: Zastoupení regionů podle typologie OECD na území ČR

Zdroj: PERLÍN, R. *Venkov, typologie venkovského prostor*. [online]. 2010, [cit. 2011-01-13]. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/reforma/perlin.pdf>.

Příloha č.2: Počet obcí a obyvatel podle velikostních skupin obcí k 31. 12. 2009

Kraj, okres	Počet obcí								Počet obyvatel							
	celkem	do 199	200-499	500-999	1000-1999	2000-4999	5000-9999	10000 a více	celkem	do 199	200-499	500-999	1000-1999	2000-4999	5000-9999	10000 a více
Region, District	No. of municipalities								No. of population							
	Total	up to 199	200-499	500-999	1000-1999	2000-4999	5000-9999	10000 or more	Total	up to 199	200-499	500-999	1000-1999	2000-4999	5000-9999	10000 or more
Jihomoravský kraj	673	119	193	184	95	59	13	10	1 147 146	15 354	64 983	132 889	128 583	175 405	86 726	543 206
Blansko	116	35	38	24	11	5	1	2	106 248	4 616	12 121	16 847	15 699	17 937	6 957	32 071
Bmo-město	1	-	-	-	-	-	-	1	370 592	-	-	-	-	-	-	370 592
Bmo-venkov	187	33	44	57	28	20	4	1	198 379	4 003	14 255	42 322	37 677	59 358	30 272	10 492
Břeclav	63	-	11	19	19	11	2	1	113 479	-	4 298	13 982	26 827	30 734	13 396	24 242
Hodonín	82	5	16	26	12	18	2	3	157 084	922	5 792	19 332	16 128	53 429	12 306	49 175
Vyškov	80	6	28	32	8	2	3	1	88 057	663	9 540	22 222	10 741	5 207	17 809	21 875
Znojmo	144	40	56	26	17	3	1	1	113 307	5 150	18 977	18 184	21 511	8 740	5 986	34 759
Ústecký kraj	354	55	124	84	36	28	10	17	835 891	7 391	41 563	58 290	48 962	80 238	68 685	530 762
Děčín	52	4	20	12	4	6	3	3	135 710	648	7 132	8 551	5 087	18 200	16 552	79 540
Chomutov	44	8	16	9	6	1	-	4	126 353	993	4 667	5 868	7 055	3 314	-	104 456
Litoměřice	105	19	43	21	13	5	2	2	118 243	2 480	14 304	13 326	18 355	14 270	18 469	37 039
Louny	70	13	26	19	5	3	2	2	87 197	1 634	9 188	13 179	6 852	6 577	11 599	38 168
Most	26	6	9	3	2	4	-	2	117 294	811	3 083	1 788	3 176	13 496	-	94 940
Teplice	34	3	5	12	4	4	3	3	130 070	474	1 565	9 523	5 276	9 837	22 065	81 330
Pízeňský kraj	501	184	153	77	43	30	8	6	569 627	21 159	48 269	54 971	59 459	94 782	49 594	241 393
Domazlice	85	36	26	9	9	3	1	1	60 239	4 353	7 980	6 445	12 224	13 078	5 213	10 946
Klatovy	94	36	23	20	9	2	2	2	88 669	4 059	7 535	14 776	12 571	4 532	10 856	34 340
Pízeň-město	15	3	2	4	3	2	-	1	185 125	513	881	2 955	4 773	6 730	-	169 273
Pízeň-jih	90	32	33	13	4	6	2	-	60 856	3 795	10 211	9 351	5 185	19 367	12 947	-
Pízeň-sever	98	36	26	18	6	11	1	-	74 003	3 821	8 485	12 278	8 107	34 262	7 050	-
Rokycany	68	29	21	6	6	5	-	1	47 341	2 955	5 782	3 651	8 270	12 409	-	14 274
Tachov	51	12	22	7	6	1	2	1	53 394	1 663	7 395	5 515	8 329	4 404	13 528	12 560
Vysočina	704	342	204	93	34	13	10	8	515 411	40 834	62 711	65 793	47 440	44 252	66 283	188 098
Havlíčkův Brod	120	57	29	20	7	3	3	1	96 079	6 811	9 016	14 018	9 082	9 861	22 623	24 668
Jihlava	123	64	34	12	6	3	3	1	112 031	7 465	10 455	8 642	8 711	8 768	16 847	51 143
Pelhřimov	120	69	28	12	5	3	1	2	73 227	6 954	7 658	8 704	7 042	9 889	5 078	27 902
Třebíč	167	77	58	19	7	3	2	1	114 028	9 987	18 745	13 292	9 949	10 741	12 952	38 362
Žďár nad Sázavou	174	75	55	30	9	1	1	3	120 046	9 617	16 837	21 137	12 656	4 993	8 783	46 023

Zdroj: ČSÚ. Počet obcí a obyvatel podle velikostních skupin obcí. Dostupný z WWW: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=RSO5032PU_OK&vo=null>

Příloha č.3: Struktura nezaměstnaných dle KZAM v okrese Domažlice k 31.12.2010

KZAM		Podíl uchazečů o zaměstnání
tř. 1	Zákonodárci, vedoucí a řídící pracovníci	0,84
tř. 2	Vědečtí a odborní duševní pracovníci	2,2
tř. 3	Techničtí, zdravotničtí, pedagogičtí pracovníci a pracovníci v příbuzných oborech	6,82
tř. 4	Nižší administrativní pracovníci (úředníci)	9,52
tř. 5	Provozní pracovníci ve službách a obchodě	13,91
tř. 6	Kvalifikovaní dělníci v zemědělství, lesnictví	2,83
tř. 7	Řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, opraváři	17,97
tř. 8	Obsluha strojů a zařízení	13,38
tř. 9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	27,58
tř. 0	Příslušníci armády	0
Nezadáno		4,95
Celkem		100

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2010. Úřad práce Domažlice: Domažlice 2011, vlastní zpracování

Příloha č. 4: Struktura nezaměstnaných dle KZAM v okrese Třebíč k 31.12.2010

KZAM		Podíl uchazečů o zaměstnání
tř. 1	Zákonodárci, vedoucí a řídící pracovníci	0,78
tř. 2	Vědečtí a odborní duševní pracovníci	3,54
tř. 3	Techničtí, zdravotničtí, pedagogičtí pracovníci a pracovníci v příbuzných oborech	8,58
tř. 4	Nižší administrativní pracovníci (úředníci)	9,44
tř. 5	Provozní pracovníci ve službách a obchodě	15,61
tř. 6	Kvalifikovaní dělníci v zemědělství, lesnictví	3,89
tř. 7	Řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, opraváři	23,72
tř. 8	Obsluha strojů a zařízení	9,68
tř. 9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	21,2
tř. 0	Příslušníci armády	0,02
Nezadáno		3,54
Celkem		100

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2010. Úřad práce Třebíč: Třebíč 2011

Příloha č.5: Struktura uchazečů o zaměstnání dle KZAM v okrese Znojmo k 31.12.2010

KZAM	Podíl uchazečů o zaměstnání
tř. 1 – Zákodníci, vedoucí a řídící pracovníci	0,72%
tř. 2 – Vědečtí a odborní duševní pracovníci	2,39%
tř. 3 – Techničtí, zdravotničtí, pedagogičtí pracovníci a pracovníci v příbuzných oborech	6,04%
tř. 4 – Nižší administrativní pracovníci (úředníci)	7,69%
tř. 5 – Provozní pracovníci ve službách a obchodě	16,14%
tř. 6 – Kvalifikovaní dělníci v zemědělství, lesnictví a v příbuzných oborech	4,75%
tř. 7 – Řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé, opraváři	22,70%
tř. 8 – Obsluha strojů a zařízení	6,95%
tř. 9 – Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	28,00%
tř. 0 – Příslušníci armády	0,02%
nezadáno	4,60%
celkem	100,00%

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2010. Úřad práce Znojmo: Znojmo 2011

Příloha č. 6: Struktura uchazečů dle KZAM v okrese Žďár nad Sázavou k 31.12.2010

KZAM	Podíl uchazečů o zaměstnání dle KZAM
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	28,91%
Prodáváci	10,76%
Švadleny a šičky	3,78%
technici různého zaměření	9,96%
Zámečníci, kováři, nástrojář	7,59%
Mechanici, opraváři	4,90%
Administrativní pracovníci	3,84%
Elektromechanici	2,87%
Zdravotní sestry	0,98%
Chovatelé zvířat pro trh	1,38%
Zahradníci a pěstitelé	1,75%
Stavební dělníci	14,10%
Kuchaři a číšníci	9,14%
Zpracovatelé potravin	0,04%
Celkem	100,00%

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2010. Úřad práce Žďár nad Sázavou: Žďár nad Sázavou 2011

Příloha č. 7: Podíl nezaměstnaných osob se SOU na celkovém počtu (v %)

Okres	2006	2007	2008	2009	2010
Domažlice	43,00	45,00	48,00	49,26	47,07
Louny	40,90	42,00	42,10	44,25	44,57
Třebíč	55,20	52,95	53,06	57,46	57,27
Znojmo	50,40	50,70	50,00	51,70	52,00
Žďár nad Sázavou	51,25	51,71	51,72	53,30	53,70

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Domažlice, Louny, Třebíč, Znojmo, Žďár nad Sázavou, vlastní zpracování

Příloha č. 8: Struktura nezaměstnaných dle KZAM v okresech k 31.12.2010

KZAM		Domažlice	Louny	Třebíč	Znojmo	Žďár nad Sázavou
tř. 1	Zákonodárci, vedoucí a řídící pracovníci	0,84	0,6	0,78	0,72	0,5
tř. 2	Vědeckí a odborní duševní pracovníci	2,2	2,21	3,54	2,39	2,87
tř. 3	Techničtí, zdravotničtí, pedagogičtí pracovníci a pracovníci v příbuzných oborech	6,82	4,22	8,58	6,04	10,94
tř. 4	Nižší administrativní pracovníci (úředníci)	9,52	6,5	9,44	7,69	3,84
tř. 5	Provozní pracovníci ve službách a obchodě	13,91	14,62	15,61	16,14	15,79
tř. 6	Kvalifikovaní dělníci v zemědělství, lesnictví	2,83	7,6	3,89	4,75	3,13
tř. 7	Řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, opraváři	17,97	23,8	23,72	22,70	24,03
tř. 8	Obsluha strojů a zařízení	13,38	16,31	9,68	6,95	9,99
tř. 9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	27,58	20,11	21,2	28,00	28,91
tř. 0	Příslušníci armády	0	0	0,02	0,02	0
Nezadáno		4,95	4,03	3,54	4,60	0
CELKEM		100	100	100	100	100

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2010. Úřad práce Domažlice, Louny, Třebíč, Znojmo, Žďár nad Sázavou, vlastní zpracování

Příloha č. 9: Podíl nezaměstnaných osob registrovaných úřadem práce déle než 12 měsíců (v %)

Okres	2006	2007	2008	2009	2010
Domažlice	38,83	37,23	26,70	23,35	35,96
Louny	46,17	45,41	33,04	26,14	35,33
Třebíč	45,14	40,00	31,60	24,79	32,82
Znojmo	36,22	35,90	28,68	23,46	27,14
Žďár nad Sázavou	41,45	37,95	31,94	24,40	34,22

Zdroj: : Analýza vývoje trhu práce za rok 2006- 2010. Úřad práce Domažlice, Louny, Třebíč, Znojmo, Žďár nad Sázavou, vlastní zpracování